REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL SOROCA
CONSILIUL MUNICIPAL SOROCA

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
СОРОКСКИЙ РАЙОН
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ СОВЕТ СОРОКА

DECIZIE nr. 16/27

din 22.03.2022

Cu privire la prelungirea termenului pentru
următorii cinci ani a Programului de Revitalizare
Urbană al mun. Soroca (2022-2026)

În conformitate cu art. 14 alin.(2), lit. n),p) din Legea RM nr. 436/2006 privind administraţia publică locală, Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, art. 31 al Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, în baza Deciziei Consiliului municipal nr. 39/18 din 16 aprilie 2019 " Cu privire la aprobarea Programului de Revitalizare Urbană a municipiului Soroca pentru anii 2019-2021", Consiliul municipal

DECIDE:

1. Se i-a act de Raportul final privind implementarea Programului de Revitalizare Urbană a mun. Soroca pentru anii 2019-2021 (anexa nr.1)
2. Se aprobă prelungirea termenului pentru următorii cinci ani (2022-2026) a Programului de Revitalizare Urbană a mun. Soroca (anexa nr.2)
3. Prezenta decizie se aduce la cunoştinţă publică şi intră în vigoare prin publicarea în Registrul de Stat al Actelor Locale.

PREŞEDINTELE ŞEDINŢEI IURIE TODIREAN

SECRETARUL C/M MARCEL BUŞAN

Anexa nr. 1
la decizia C/m nr. 16/27 din 22.03.2022

Secțiunea 6 Anexe

Anexa 2 Raport final

Raport final privind implementarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU) al municipiului Soroca pentru anii 2019-2021

Instrucțiuni generale pentru completarea raportului:
Raportul dat are drept scop estimarea progresului atins în urma implementării proiectelor incluse în PRU. Constatările din Raportul final includ estimarea gradului de realizare a proiectelor, progresul înregistrat în atingerea obiectivelor, lecții învățate dar și o descriere a acțiunilor/corecțiilor ce trebuie aplicate.
Excludeți informația cu caracter de exemplu și adăugați secțiuni unde este cazul.
Raportul va include principalele concluzii formulate în urma analizei surselor documentare sau a instrumentelor de monitorizare aplicate.
Raportul va fi elaborat de către Responsabilul din cadrul APL pentru implementarea PRU împreună cu reprezentanți din Comitetul de Coordonare din APL, precum și cu sprijinul Comisiei Consultative din Zona de Revitalizare.

Raportul include 6 secțiuni cheie:

I. Informație generală
II. Cadrul de indicatori ai PRU
III. Planul de implementare al PRU
IV. Activitățile de monitorizare realizate
V. Riscurile și constrângerile implementării PRU
VI. Concluzii

I. Informație generală *(Secțiunea include date generale referitoare la PRU elaborat. Datele incluse vor fi preluate din versiunea aprobată a PRU)*	
Data aprobării PRU	Decizia Consiliului municipal nr. 39/18 din 16 aprilie 2019
Componența Comitetului de Coordonare	Victor Său- primar al municipiului Soroca Feodosie Bordianu- viceprimar Alexei Patrașcu- șef Serviciul de amenajare și înverzire Grigore Guțu- arhitect-șef Zinaida Captari- specialist principal Dorina Lisnic- specialist principal, persoană responsabilă de procesul de revitalizare urbană Tatiana Leșan- asistent social comunitar Serghei Vameș- asistent social comunitar Mihail Popovschi- director adjunct DGLC Steliana Imanverdieva- mediator comunitar
Parteneri în implementare	*Solidarity Fund*
Perioada de implementare	*2019-2020*
Obiectivele PRU	**Obiectivul General:** **1. Sporirea nivelului de trai, a incluziunii sociale și oportunităților de dezvoltare a tuturor grupurilor sociale.** **2. Îmbunătățirea calității spațiilor publice pentru stimularea interacțiunilor sociale, comunicării și agrementului.** **3. Intensificarea activității economice prin valorificarea potențialului local.**
	Obiectivele Specifice: **1. A. Promovarea incluziuni sociale a romilor și diminuarea stereotipurilor;** **B. Susținerea copiilor romi în procesul de școlarizare;** **C. Diminuarea sărăciei extreme printre cetățenii de origine romă.** **2. A. Amenajarea spațiilor publice incluzive;** **B. Sensibilizarea locuitorilor la problemele de mediu;** **C. Asigurarea securității și calității infrastructurii rutiere și pietonale;**

	3. A. Crearea noilor locuri de muncă; **B. Susținerea inițiativelor antreprenoriale locale;** **C. Asigurarea șanselor de pregătire profesională pentru romii apți de muncă.**			
Beneficiari	**Beneficiari direcți**		**Beneficiari finali**	**Reprezentanți ai grupurilor social vulnerabile (după caz)**
	1. Circa 4000 locuitori ai zonei de revitalizare, inclusiv cetățeni de origine romă *2. 100 copii care frecventează grădinița nr. 7 „Calina" din zona de revitalizare*		*Circa 10 000 locuitori din partea de deal a municipiului Soroca*	*(Nu este cazul)*
Valoarea PRU (indicați suma totală a proiectelor incluse în PRU): 22 600 000 MDL	**Resurse de facto alocate din bugetul local, MDL**	**Resurse de facto obținute de la parteneri externi MDL**	**Contribuții de facto din partea partenerilor locali (locuitori, antreprenori) , MDL**	**Contribuții non monetare alocate**
	373.531.82	373.531,82 60 000.00	150 000.00	Contribuția privind lucrări de salubrizare și amenajare a teritoriului.
Perioada de raportare	*Ex. mai 2019 – decembrie 2019*			

Descrieți progresul general atins în implementarea Programului de Revitalizare Urbană

(Includeți o scurtă descriere a progresului atins în implementarea PRU. Centralizați rezultatele atinse și apreciați starea actuală a zonei de revitalizare. Recomandăm utilizarea datelor statistice, informațiilor cantitative acolo unde este posibil).
În anul 2019 a fost implementat primul proiect din PRU al municipiului Soroca „Implicarea civică în amenajarea spațiului public de la intersecția străzilor Vasile Stroiescu și Calea Bălțului în mun. Soroca". Prin activitățile proiectului s-a propus implicarea societății civile, în special a locuitorilor din zona de revitalizare „Dealul Romilor", în amenajarea spațiului public de la intersecția străzilor Vasile Stroiescu și Calea Bălțului.Prin îmbunătățirea calității spațiului ublic s-a urmărit stimularea interacțiunii sociale, comunicării și îmbunătățirea condițiilor de agrement, inclusiv datorită intervențiilor de infrastructură și amenajarea, așa numitului mini scuar „Piataciok" – care are o importanță specială pentru comunitatea romă din zonă.
Datorită implicării directe a locuitorilor din zonă, în activități de salubrizare și amenajare a spațiului public „Piataciok", utilizarea acestui spațiu va facilita interacțiunea comunitară, inclusiv dialogul dintre diferite etnii. În urma acțiunilor comune a fost instalat mobilier urban(5 bănci, un foișor), iluminat stradal, două stații de așteptare a transportului public urban, trotuare pavate pentru pietoni etc. Prin activitățile de instruire privind regulile de circulație rutieră, a copiilor de la grădinița din zona de revitalizare, este sporită securitatea rutieră din zonă, dar și din întregul oraș.
Totodată în anul 2020 Primăria municipiului Soroca, alocând surse financiare din bugetul local, au fost procurate și instalate încă două stații de așteptare a transportului public urban.

II. CADRUL DE INDICATORI AI PRU

(Secțiunea include o detaliere a indicatorilor care au fost incluși în PRU și facilitează monitorizarea atingerii rezultatelor aferente fiecărui obiectiv propus. Specificați pentru fiecare obiectiv specific din PRU.)

Obiectiv specific	**Indicator de monitorizare**	**Ținta propusă**	**Gradul de realizare**	**Comentarii/Note**
Îmbunătățirea calității spațiilor publice pentru stimularea interacțiunilor sociale, comunicării și agrementului.	*Nr. Spații amenajate* *Nr. de utilizatori ai spațiilor amenajate* *Nr. de stații de transport public amenajate.*	*5 spații* 15 000 utilizatori 4 stații	*1 spațiu* 10 000 utilizatori 4 stații	*În urma implementării proiectului au mai fost identificate și alte spații ce trebuie considerate și urmează să fie introduse în proiectul X.*

III. PLANUL DE IMPLEMENTARE A PROIECTELOR

(Secțiunea include o detaliere a gradului de realizare a proiectelor de bază incluse în PRU. Pentru stabilirea gradului de realizare vor fi utilizate convențional valorile: ***realizat se va colora cu verde*** (dacă acțiunea are un caracter singular și toți indicatorii cantitativi au fost realizați), ***parțial realizat se va colora cu galben*** (în restul ipotezelor/situațiilor) *și* ***nerealizat se va colora cu roșu*** (dacă acțiunea are un caracter permanent și nu există niciun indicator cantitativ realizat), *iar pentru stabilirea termenului se va face trimitere la valorile:* ***respectat, în desfășurare și depășit)****.*

Obiectiv	Proiect (numărul și titlul proiectului)	Tipul proiectului: de bază / complementar	Perioada de implementare	Grad de realizare	Termen	Acțiuni realizate/comentarii
2A; 2B, 2C, 1A	*Proiect 1: „Implicarea civică în amenajarea spațiului public de la intersecția străzilor Vasile Stroiescu și Calea Bălțului în mun. Soroca"*	*De bază*	*Iunie 2019-Noiembrie 2019*	*Realizat*	*Respectat*	*Datorită implicării directe a locuitorilor din zonă, în activități de salubrizare și amenajare a „Piataciok", utilizarea acestui spațiu va facilita interacțiunea comunitară, inclusiv dialogul dintre diferite etnii . În urma acțiunilor comune a fost instalat mobilier urban(bănci, foișor), iluminat stradal, 2 stații de așteptare a transportului public urban, trotuate pavate pentru pietoni etc. Prin activitățile de instruire privind regulile de circulație rutieră, a copiilor de la grădiniță din zona de revitalizare, este sporită securitatea rutieră din zonă, dar și din întregul oraș.*
1A; 1B, 3A	*Proiect 2: „Reparația capitală a Grădiniței de copii nr. 4 din mun. Soroca"*	*De bază*	*Noiembrie 2020 – februarie 2021 -*	*Parțial*	*În desfășurare*	*Proiectul a fost inițiat în noiembrie 2020, fiind depusă Nota conceptuală după care în februarie 2021 a fost depusă Cererea completă de finanțare către FNDR. Cererea a fost supusă tuturor etapelor de evaluare și urmează să fie inlusă în Documentul Unic de Program al MADRM care va fi aprobat prin Hotărârea Guvernului.*
1A; 1C; 3A; 3C	*Proiect 3: „Elaborarea și desfășurarea cursurilor de pregătire profesională în domeniul alimentației publice, prestării serviciilor și turizmului"*	*De bază*	*2021-2023*	*Nerealizat*	*Depășit*	*Nu s-a realizat. Nu a fost depus spre finanțare.*
1A, 2A; 3A; 3B	*Proiect 4: „Desfășurarea anuală a „Festivalului Romilor" ân zona de revitalizare"*	*De bază*		*Nerealizat*	*Depășit*	

2A; 2C; 1A	*Proiect 5: „„Oaza tinereții – amenajarea lacului de pe teritoriul Colegiului Tehnic Agricol"*	*De bază*		*Nerealizat*	*Depășit*	
2A; 1B	*Proiect 6: „Campanie de sensibilizare și organizare a managementului deșeurilor"*	*De bază*		*Nerealizat*	*Depășit*	
3A; 3B; 2A; 1A	*Proiectul 7: „Amenajarea unei piețe agricole în zona de revitalizare"*	*De bază*		*Nerealizat*	*Depășit*	
1A; 3B: 2C	*Proiect 8: „Amenajarea unei băi publice în zona de revitalizare"*	*De bază*		*Nerealizat*	*Depășit*	

IV. ACTIVITĂȚI DE MONITORIZARE DESFĂȘURATE

Secțiunea va cuprinde informații privind modalitatea de colectare a indicatorilor și instrumentele utilizate pentru a aprecia valorile indicatorilor incluși în PRU. Atât modul de colectare cât și tipul de instrumente vor fi decise la nivel local în funcție de resursele disponibile și capacitatea de administrare ale acestor instrumente.

Având în vedere natura indicatorilor din PRU, instrumentele recomandate pentru colectarea de date sunt: sondajul (online sau offline) în rândul beneficiarilor; interviuri; ateliere de lucru și ședințe cu Comisia Consultativă și Comitetul de Coordonare; vizite la fața locului ș.a. Pentru a asigura acuratețea datelor acestea ar trebui validate prin mai multe surse. Recomandăm utilizarea a cel puțin 3 instrumente diferite (la alegere).

Descrierea	**Scop**	**Perioada**	**Date colectate**	**Constatări**	**Abateri constatate (după caz)**
Vizită în teren cu membrii comitetului de coordonare din cadrul primăriei(discuții cu locuitorii inclusiv cei de origine nromă din zona de revitalizare)	*Verificarea situației existente privind pavarea trotuarelor existente și a cărărușelor de acces spre spațiul de agrement*	*05.2021-06.2021*	*Calitatea lucrărilor satisfăcătoare/ spațiile nepavate au fost sădite cu floricele decorative.*	*Proiectul a fost implementat cu succes în 2019, pavajul existent se află în stare bună, satisfăcătoare..*	*Din cauza provocărilor întâmpinate stațiile de așteptare pentru pietoni au fost instalate mai târziu(2020)*
Analiza documentară (financiar contabilă)	*Aprecierea volumelor investițiilor*	*Decembrie 2019*	*A fost verificat și aprobat raportul financiar – contabil de către donator, Nr. 30.12.2019/158*	*Au fost valorificate în întregime sursele financiare planificate pentru implementarea proiectului.*	*Nu sunt*
Discuții directe cu locuitorii zonei de revitalizare, inclusiv cei de origine romă	*Gradul de satisfacție a locuitorilor este înalt deoarece s-au schimbat spre bine condițiile de agrement, astfel*	*Iunie 2021*	*25 persoane paricipante la discuții.*	*20% din cei prezenți la discuții au spus că nu sunt de acord cu amenajarea spațiului respectiv*	*Nu sunt*

		încât au fost diminuate stereotipurile romilor.				

V. RISCURI ȘI CONSTRÂNGERI ÎNTÂMPINATE ÎN IMPLEMENTAREA PRU

*Secțiunea va descrie **riscurile** care au afectat implementarea PRU (ex. instabilitatea politică în consiliul local a tergiversat aprobarea unor decizii necesare implementării proiectelor sau alocării de cofinanțare) și **constrângerile** (ex. resursele financiare limitate au permis realizarea parțială a acțiunilor).*

2019 În perioada implementării proiectului, contractul de finanțare nr. SPF-2019-01 din 19 iunie 2019, inclusiv anexa nr. 3 la contract privind proiectul „Implicarea civică în amenajarea spațiului public de la intersecția străzilor Vasile Stroiescu și Calea Bălțului în mun. Soroca" a suferit unele modificări privind instalarea stațiilor de așteptare din partea Primăriei care au fost procurate adăugător în sumă de 86 000, 00 lei și a fost remisă o Scrisoare de garanție cu nr. 02/1-44/352 din 16.12,2019, unde s-a specificat că Primăria garantează instalarea acestor stații de microbuze, ceea ce nu a fost posibil din cauza temperarturilor sub 0 grade, astfel lucrările de instalare au fost efectuate abia în anul 2020 după perioada de carantină provocată de virusul COVID – 19, care deasemenea a fost o provocare deoarece municipiul Soroca a fost izolat și închis, stopându-se orice lucrări pe o perioadă de aproape trei luni de zile.
Totodată menționăm faptul că în timpul implmentării proiectului respectiv a fost modificat contul IBAN, în adresa Solidarity Fund PL RM a fost remisă o Notă explicativă cu nr. 02/1-44/323 din 04.11.2019 unde s-a explicat efectuarea tuturor modificărilordin contul de venituri la proiectul respectiv, deoarece proiectului dat i-a fost atribuit codul 70178 „Fondul Granturilor Mici al Centrului de Informare pentru Autoritățile Locale di Republica Moldovade către Guvernul RM prin care a fost modificată linia bugetară în Sistemul Ministerului de Finanțe unde a fost atribuit codul menționat anterior și respectiv s-a modificat contul IBAN de venituri abia în luna septembrie – 19.09.2019 ceea ce a permis repartizarea mijloacelor bănești în plan la bugetul local.
Menționăm faptul că deoarece nu era acoperire financiară la buget nu a fost posibil de înregistrat la trezorărie contractele de prestări servicii a coordonatorului de proiect și a contabilului , ceea ce s-a făcut prea târziu.
Au existat probleme cu echipa de lucru din cadrul contabilității primăriei, lipsa de cunoştinţe suficiente în domeniul implementării proiectului privind efectuarea plăților. Au existat şi unele neînţelegeri cu agenţul economic care a prefabricat staţiile de microbuse nerespectând termenul de executare a lucrărilor.
Au avut loc modificări la proiectul tehnic elaborat de către arhitectorul oraşului. În baza unui demers cu 62 semnături depus de către cetăţenii de origine romă privind modificarea amenajării spaţiului din faţa foişorului a avut loc o şedinţă de lucru (Proces verbal nr. 08) în urma căreia s-a decis ca spaţiul din faţa foişorului să fie pavat în întregime deoarece locul respectiv va fi cuprins de un număr mai mare de oameni folosit pentru diverse întâlniri social-culturale.

VI. CONCLUZII

Constatări în implementarea PRU:

- În perioada de raportare:

Gradul de îndeplinire a indicatorilor pentru OS 1 este 85 %;
Gradul de îndeplinire a indicatorilor pentru OS 2 este 90 %;
Gradul de îndeplinire a indicatorilor pentru OS 3 este 10 %;

Mențiuni: (ex. necesitatea corecției unor indicatori/valori/ajustări)

- În scopul atingerii Obiectivului General al PRU au fost înregistrate :

Nr de proiecte realizate – 1 sau 10%
Nr de proiecte în desfășurare – 1 sau 10 %
Nr de proiecte nerealizate – 8 sau 90 %
Nr de proiecte irelevante – 3 sau 70%

Mențiuni: (ex. necesitatea corecției unor proiecte/valori/ajustări)

- **Investiții, MDL**

Total investiții: 957063,64 MDL, ceea ce constituie XX% din valoarea totală a PRU
Dintre care, contribuția APL: 433531,82MDL
Contribuția partenerilor locali (antreprenori, locuitori): 150000, 00 MDL
Contribuția partenerilor externi (fonduri externe, donatori): 373531,82 MDL

Lecţii învăţate:
Lecţii învăţate pe a doua perioadă de implementare a proiectului:

1. Mai puţină încredere în persoanele din jur şi mai multă încredere în propria persoană.
2. Lipsa de comunicare cu persoanele implicate în proiect aduce impedimente la implementare.
3. Susţinerea persoanelor din jur oferă posibilitate de a depăşi unele greutăţi.
4. Modificarea devizului de cheltuieli şi scoaterea staţiilor din deviz a provocat situaţii de neîndeplinire a lucrărilor la timp.

Recomandări pentru perioada următoare de implementare a PRU:
(specificaţi ce acţiuni/instrumente trebuie utilizate pentru realizarea cu succes a PRU până la expirarea acestuia)

1. Actualizarea/ adaptarea permanentă a necesităţilor identificate pe parcursul implementării din PRU ce va duce la nivel înalt de satisfacţie a cetăţenilor din zona de revitalizare în urma implementării proiectelor.
2. Evidenţa strictă a sumelor din devize pentru a evita eventuale impedimente în implementarea reuşită a proiectelor.

Decizii:
(indicaţi ce acţiuni vor fi întreprinse pentru realizare cu succes a PRU până la expirarea acestuia (de ex. ajustarea proiectelor X şi Y ş.a.):
În urma efectuării a raportului final de progres, având în vedere discuţiile cu reprezentanţii activi din zona de revitalizare, discuţiile cu membrii Consiliului de Coordonare a procesului de revitalizare urbană, vor fi întreprinse o serie de paşi pentru îmbunătăţirea calităţii PRU, precum sunt:

1. Actualizarea datelor cantitative/ calitative pentru mun. Soroca pentru a adapta PRU la realitatea la zi din mun. Soroca;
2. În urma efectuării analizei aprofundate a datelor cât şi ateliere de lucru pentru prelucrarea datelor colectate, se va concentra lucrul asupra necesităţii modificării zonei de revitalizare;
3. Excluderea unor idei de proiecte din PRU în urma expirării PRU actual;
4. Lucrul cu cetăţenii din zonă întru adaptarea PRU la necesităţile cetăţenilor;
5. Adaptarea PRU la solicitările FNDR.
6. Aprobarea PRU actualizat la şedinţa Consiliului Municipal Soroca.

Anexa nr.2

la decizia C/m nr. 16/27 din 22.03.2022

Primaria Municipiului

SOROCA

Program de Revitalizare Urbană
al mun. Soroca
pentru anii 2022-2026

Primăria mun. Soroca

Date de contact: adresă, or. Soroca, str. Ştefan cel Mare, 5 MD 3000

Persoana responsabilă de revitalizare urbană

Dorina Lisnic, *specialist principal Primăria Soroca*

Telefon: 230-2-26-60

Email: lisnic.dorina79@mail.ru/ msoroca@mtc.md

Programul de revitalizare urbană a mun. Soroca a fost actualizat în baza principiilor de participare, transparență și parteneriat. Programul a fost aprobat la ședința Consiliului municipal

---

Echipa locală a mun. Soroca a fost sprijinită, în procesul de elaborare a programului, de experții consorțiului "Projekty Miejskie" din Polonia, specialiștii Agenției de Dezvoltare Regională Nord și facilitatorii Centrului de Urbanism din Republica Moldova.

PROJEKTY MIEJSKIE

CENTRUL DE URBANISM

Agenția de Dezvoltare Regională Nord

CONȚINUT

I. REVITALIZARE URBANĂ – INTRODUCERE ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
1.1. Municipiul Soroca – prezentare generală 14
1.2. Conceptul de Revitalizare Urbană 14
1.3. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice 15
II. ANALIZA MUNICIPIULUI SOROCA. 17
DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ȘI A ZONEI DE REVITALIZARE 17
2.1. Delimitarea zonelor orașului 17
2.2. Descrierea metodologiei de studiu 19
2.3. Sfera socială 20
2.3.1. Sărăcia și asistența socială 21
2.3.2. Participarea la alegeri 24
2.3.3. Instituții de învățământ și școlarizare 25
2.4. Sfera economică 26
2.5. Sfera de mediu 29
2.5.1. Evacuarea deșeurilor 29
2.5.2. Canalizare și stația de epurare 29
2.6. Sfera spațial-funcțională 31
2.6.1. Zone verzi (parcuri, scuaruri, gazoane) 31
2.6.2. Locuri și terenuri de joacă 33
2.7. Sfera tehnică 34
2.7.1. Starea drumurilor 34
2.7.2. Transportul public 35
2.8. Identificarea Zonelor degradate și a Zonei de Revitalizare 36
2.8.1. Zonele degradate 36
2.8.2. Determinarea Zonei de Revitalizare 37
III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE 40
3.1. Specificul Zonei de Revitalizare 40
3.2. Sfera socială 42
3.2.1 Structura populației 42
3.2.1. Sărăcia 43
3.2.2. Șomajul 44
3.2.3. Școlarizarea 44
3.2.4. Securitatea rutieră 46
3.3. Sfera economică 46
3.4. Sfera de mediu 48
3.4.1. Evacuarea deșeurilor 48
3.4.2. Poluarea aerului 49

3.5. Sfera spațial – funcțională 50
3.5.1. Starea clădirilor 50
3.5.2. Spații publice 52
3.5.3. Zonele de verdeață și de agrement 53
3.5.4. Accesul la servicii publice 55
3.6. Sfera tehnică 58
3.6.1. Infrastructura rutieră și pietonală 58
3.6.2. Iluminat stradal 59
3.6.3. Infrastructura edilitară (electricitate, gaze naturale, apă, canalizare) 59
IV. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE 59
4.1. Viziunea de dezvoltare a Zonei de Revitalizare 60
4.2. Obiectivele de dezvoltare a Zonei de Revitalizare 60
V. PROIECTE PENTRU ZONA DE REVITALIZARE. FIȘE CONCEPTUALE 60
A. Proiecte de bază 60
B. Proiecte complementare 68
VI. CADRUL FINANCIAR, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ 70
6.1. Cadrul financiar al Programului de Revitalizare 2019-2021 70
6.2. Monitorizarea și evaluarea Programului de Revitalizare Urbană 71
Anexe ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

REVITALIZARE URBANĂ – INTRODUCERE

1.1. Municipiul Soroca – prezentare generală

Municipiul Soroca est situat în nord-estul Republicii Moldova, la o distanță de 160 km de capitala Chișinău, pe malul drept al r. Nistru, la graniță cu Ucraina. Orașul este totodată și centrul de reședință al raionului Soroca. Suprafața orașului constituie 13,11 km2, iar numărul de locuitori este de aproximativ 37 mii persoane.

Fig. 1 Amplasarea mun. Soroca pe harta RM

Pentru prima dată Soroca este menționată documentar în 1499, cu toate că urme de așezări omenești provin încă din timpuri străvechi. Soroca s-a dezvoltat ca oraș comercial în jurul cetății cu același nume, construită în sec. XVI. Astăzi cetatea Soroca fiind astăzi unicul monument de arhitectură medievală din Moldova. În sec. XIX se dezvoltă comerțul, industria, serviciile publice, iar în prima jumătate a sec. XX, orașul Soroca devine un centru cultural și de învățământ. În perioada sovietică, orașul suferă modificări de planificare urbană, sunt construite blocuri administrative, de locuit și un șir de industrii (fabrica de articole tricotate, fabrica de conserve, uzina constructoare de mașini, etc.).

Topografia orașului este determinată de râul Nistrului, având o parte a orașului pe lunca râului cu orientare spre nord-est și cu o înălțime/adâncime relativă de 90 – 191 m. Astfel, câteva sectoare ale orașului sunt așezate în lunca Nistrului, iar câteva pe înălțimi, în oraș fiind uzuale expresiile de „deal" și „vale".

Pe parcursul dezvoltării sale, fiind un oraș de frontieră, Soroca se deosebea prin populație multietnică (moldoveni, polonezi, evrei, sârbi), iar astăzi își mai păstrează caracterul multicultural cu o populație mixtă de moldoveni, ucraineni, ruși, romi. Soroca este cunoscută în toată țara drept „capitala romilor" fiindcă aici își are reședința baronul (capul comunității), iar „Dealul Romilor" - zona în care locuiesc majoritatea romilor a devenit o atracție turistică.

Este și un centru educațional important pentru nordul Moldovei, aici activând o serie de colegii și școli profesionale, unde își fac studii tinerii din oraș și din raioanele învecinate.

Soroca are un trecut industrial puternic, perioada de tranziție fiind una destul de dificilă. Astăzi economia locală cuprinde companii din industria ușoară (tricotate, confecții, încălțăminte), agro-alimentară (prelucrare fructe, legume), constructoare de mașini (Hidroinpex), se dezvoltă infrastructura turistică (hoteluri, restaurante).

În prezent, orașul Soroca este un centru turistic, cultural și economic important din zona de nord-est a țării.

Totodată, putem menționa faptul că intensificarea proceselor imigraționiste ale populației în ultima decadă, cauzate de șomaj, condiții de trai nesatisfăcătoare ale unor grupuri sociale, venituri modeste (care nu asigură nivelul minim de trai) în majoritatea familiilor, schimbările în structura pe vârste ale populației, sporirea cotei populației peste vârsta aptă de muncă și reducerea cotei populației până la vârsta aptă de muncă, sporirea condițiilor nesatisfăcătoare din punct de vedere spațial-funcțional au contribuit la crearea unor fenomene negative care au afectat populația și nivelul de trai al locuitorilor municipiului Soroca. Astfel a apărut necesitatea de implementare a procesului de Revitalizarea Urbană pentru eliminarea stărilor de criză socio-economică a zonelor degradate prin aplicarea unor acțiuni complexe, bine determinate într-un program de revitalizare urbană.

1.2. Conceptul de Revitalizare Urbană

Conceptul de Revitalizare Urbană a fost introdus în Republica Moldova în cadrul proiectului „Suport Guvernului Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă", implementat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova în colaborare cu Ministerul Investițiilor și Dezvoltării din Polonia, care este și principalul finanțator.

Proiectul dat este implementat în 14 localități urbane din Republica Moldova, inclusiv în municipiul Soroca. Prima etapă a acestui proces cuprinde elaborarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU). Acest program se bazează pe conceptul de Revitalizare Urbană care este definit drept *un proces de eliminare dintr-o stare de criză a zonelor urbane desfășurat în mod complex de autoritățile locale prin parteneriate locale și regionale.* Această abordare de revitalizare se bazează pe 4 principii de bază: concentrare teritorială, participare civică abordare integrată, surse de finanțare diverse. Aceste principii au stat la baza metodologiei de lucru care a fost utilizată pentru elaborarea PRU, un proces susținut de experți din Polonia. Astfel, după un studiu aprofundat al întregului municipiu, a fost selectată o zonă a orașului unde a fost identificată o concentrare de fenomene negative, s-au consultat și au fost implicați în proces locuitorii zonei respective și s-au propus soluții care corespund necesităților și potențialului zonei.

Respectiv, documentul de față – Programul de Revitalizare Urbană (PRU) pentru mun. Soroca este un document operațional pentru perioada 2022-2024 în domeniul revitalizării și definește obiectivele, direcțiile de activități și proiectele de revitalizare, precum și principiile mecanismelor de coordonare și management, monitorizare și evaluare ale programului. Iar scopul prezentului PRU este de a ajuta APL să realizeze proiectele de revitalizare urbană într-un mod argumentat, transparent și participativ.

Pentru elaborarea acestui document este responsabilă Dorina Lisnic, specialistă principală și grupul de lucru din cadrul Primăriei Soroca. Datele și informațiile din acest document au fost colectate din diferite surse, urmând principiile de transparență și participare civică (vizite în teren, comisii consultative locale) (vedeți anexele prezentului document).

Urmând principiile de revitalizare, acest PRU se focusează doar pe o zonă din mun. Soroca, deoarece implementarea acestuia va contribui la revitalizarea într-un mod integrat a zonei, ținând cont de nevoile și așteptările comunității locale și va servi drept un proiect-pilot municipiul Soroca.

1.3. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice

Pentru elaborarea prezentului PRU au fost utilizate documentele strategice existente pentru a analiza situația existentă și procesele lansate anterior. Astfel, au fost consultate :

Context local

A. Planul Urbanistic General

Planul Urbanistic General or. Soroca a fost aprobat de Consiliul orășenesc în 2012. În urma studiului și a propunerilor de proiect destinate soluționării problemelor orașului, proiectul oferă metode și instrumente de acțiuni necesare atât elaborării, aprobării cât și urmării aplicării planului urbanistic general în următoarele domenii: proiectare, administrare centrală și locală, agenți economici, colectivități sau persoane beneficiare.

INCP „Urbanproiect" a examinat starea spațiului locativ a zonelor locuibile ocupate cu locuințe în regim mic de înălțime și blocuri locative multietajate cu apartamente colective cât și posibilitatea de păstrare, reanimare și destinație a acestor spații locative, nivelul lor de amenajare urbanistică, complexitatea de utilitate publică, asigurarea acestora cu spații verzi, parcuri, scuaruri, terenuri sportive etc. precum și cu structura edilitară.

Datele statistice și tehnice din acest document au fost utilizate la etapa de cercetare a orașului pentru PRU. În ceea ce privește proiectele propuse în prezentul PRU, acestea sunt mai specifice (PUG fiind un document mai general) și pentru o sincronizare a direcțiilor de dezvoltare a mun. Soroca se recomandă actualizarea PUG-ului, luând în considerație prezentul PRU.

B. Strategia de dezvoltare comunitară a municipiului Soroca 2021-2025

Strategia de dezvoltare social-economică a orașului Soroca (SDC) reprezintă un document de politici și instrumentul principal de planificare strategică a dezvoltării orașului Soroca până în anul 2025.

SDC se bazează pe trei dimensiuni de dezvoltare durabilă: dimensiunea ecologică, economică și cea socială și cuprinde: profilul dezvoltării social economice a orașului (capitalul natural, mediul social-cultural, serviciile sociale, dezvoltarea economică, infrastructura locală, mediul ambiant și situația ecologică, capacitatea instituțională, analiza SWOT) și însăși strategia de dezvoltare social-economică (cadrul general al strategiei și cadrul operațional). Acest document a ajutat la analiza situației existente în mun. Soroca și a servit drept reper pentru elaborarea PRU. Direcțiile de activitate și proiectele propuse în SDC sunt de ordin general, pentru întreg orașul, iar pentru partea cu privire la zonele vizate în PRU, se recomandă ca următoarea strategie să urmărească aceleași obiective strategice pentru a asigura o continuitate a dezvoltării orașului.

Context regional și național

Programul de Revitalizare Urbană a municipilui Soroca pentru anii 2022 – 2024 reprezintă un instrument al dezvoltării urbane durabile, care conţine un set de acţiuni asupra unei zone, pe o perioadă determinată de 3-5 ani, care are drept scop final reanimarea unei zone nevalorificate şi dezavantajate şi soluţionarea printr-un mod participativ a unor probleme importante ale oraşului care vor contribui la dezvoltarea armonioasă a localităţii. Astfel, aceasta se află în concordanţă cu cele mai importante documente de politici în domeniul dezvoltării naţionale şi regionale, cum ar fi: ***Strategia Naţională de Dezvoltare Regională 2016-2020*** (SNDR) – principalul document sectorial de planificare a politicii de dezvoltare regională elaborat de către Ministerul Dezvoltări Regionale şi Construcţiilor (MDRC) şi ***Strategia de Dezvoltare Regională Nord 2016-2020***, elaborată de către ADR Nord cu sprijinul partenerilor strategici de dezvoltare. Strategia stabileşte priorităţile de dezvoltare în regiune de nord a Republicii Moldova.

II. ANALIZA MUNICIPIULUI SOROCA. DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ŞI A ZONEI DE REVITALIZARE

2.1. Delimitarea zonelor oraşului

Analiza mun. Soroca a fost efectuată atât pentru întreg oraşul, cât şi pentru zonele acestuia. Astfel, a fost utilizată divizarea oraşului pe zone conform PUG-ului şi au fost cercetate 8 sectoare (zone)[1].

	Denumirea Zonei	Nr de locuitori (nr. pers.)	Suprafaţa (ha)
1	Centru	4 650	250
2	Dealul Sorocii	2 620	110
3	Colegiul Agricol	2 870	144
4	Hidroinpex	4 270	173
5	Bujerăuca Nouă	4 490	208.97
6	Bujerăuca	2 640	193
7	Dealul Romilor	3 430	75
8	Soroca Nouă şi FAT	12 052	158
	Total	**37 022**	**1311.97**

1. Sectorul „Centru" reprezintă partea veche a oraşului, unde sunt situate cele mai importante obiective istorice, culturale, administrative;

2. Sectorul „Dealul Sorocii", alăturat satului Zastînca, cu care or. Soroca practic se contopeşte, neexistând o graniţă vizibilă oarecare;

3. Sectorul „Colegiul Agricol", reprezentat îndeosebi de instituţia ce a avut şi continuă să aibă o deosebită importanţă în cartier, începând cu anul fondării sale (1907);

4. Sectorul „Hidroinpex" – cartier nou, accentuat prin dezvoltarea unui complex industrial impunător, aflat în prezent în gestiunea întreprinderii SA „Hidroinpex", care a şi conferit denumirea cartierului;

5. Sectorul „Bujerăuca Nouă" – cartier nou, unde sunt preponderent prezente case de locuit şi care a extins oraşul la periferie;

6. Sectorul „Bujerăuca" – cartierul unde a fost cândva prezent un sat cu acelaşi nume şi după extinderea oraşului spre Nord-Est este parte integrantă a urbei;

7. Sectorul „Dealul Romilor", caracterizat de o arhitectură spontană, dezvoltată mai accentuat în ultimii 30 ani, unde cetăţenii de etnie romă au intervenit în conturarea aspectului vizual;

8. Sectorul „Soroca Nouă", intens dezvoltat în perioada de industrializare a urbei, unde s-au construit masiv blocuri de locuit pentru muncitori şi care este cunoscut sub denumirea „cartier pentru dormit", iar Sectorul „FAT", construit preponderent din case de locuit, este de facto în componenţa sectorului 8.

[1] Iniţial în PUG au fost delimitate 9 zone, însă de facto zona 8 „Soroca Nouă" şi zona 9 „FAT" sunt analizate în acelaşi sector. În prezentul PRU am urmat aceeaşi comasare, analizând Soroca Nouă împreună cu sectorul FAT.

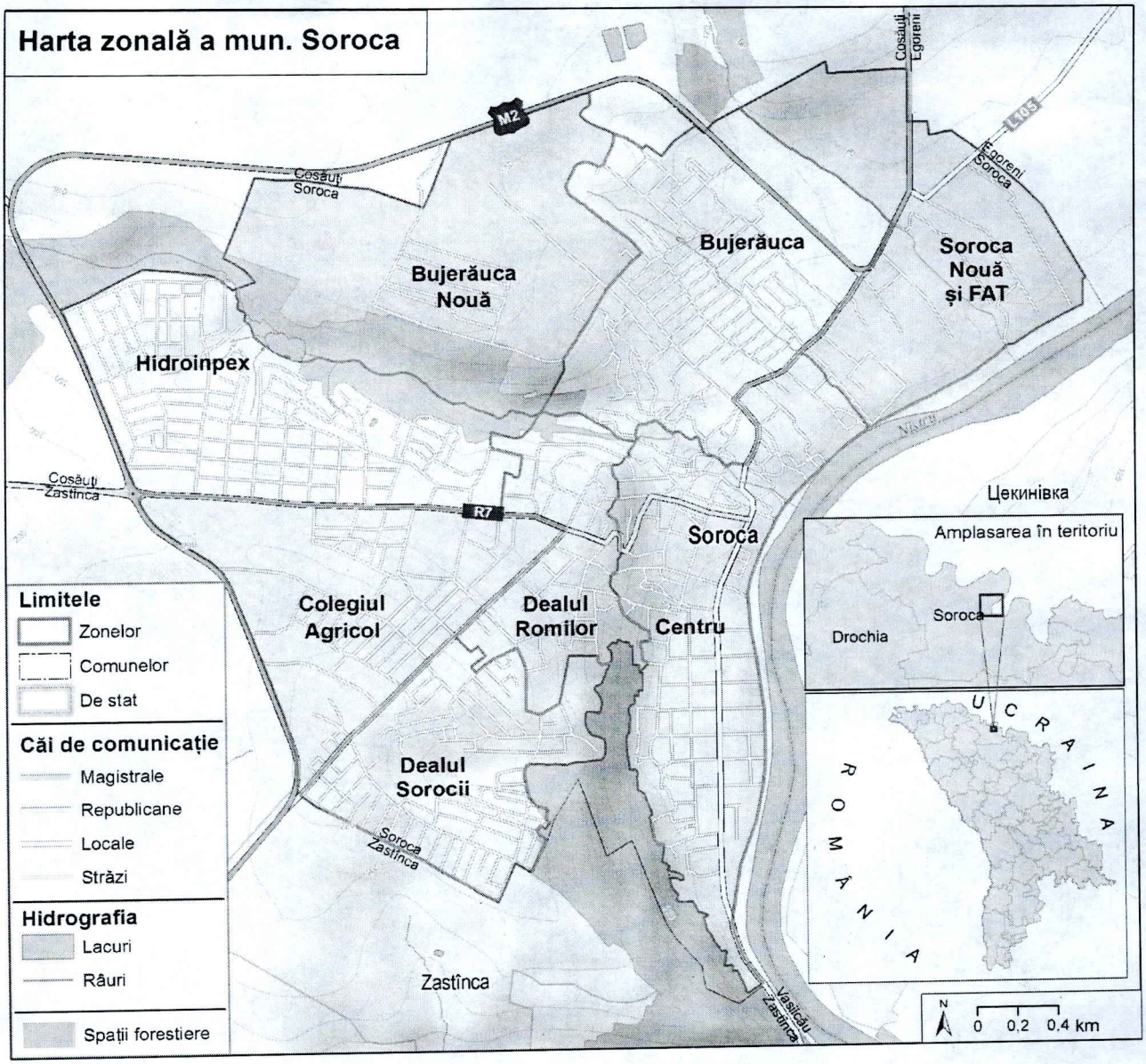

Fig. 2 Divizarea administrativă a mun. Soroca conform PUG

2.2. Descrierea metodologiei de studiu

Cele 8 zone ale Sorocii au fost analizate în baza indicatorilor sociali, economici, de mediu, spațial-funcționali și tehnici. Fiecare indicator a avut o valoare numerică, oferită de direcțiile primăriei sau date statistice oficiale. Pentru determinarea unei valori comparabile între sectoare, fiecare indicator a fost divizat la 1000 de locuitori.

Pentru a putea compara și înțelege în care zonă se înregistrează procese negative am oferit datelor brute un punctaj. Pentru calcularea punctajului, drept valoare de bază a servit media pe oraș (VM) căreia i-a fost atribuită valoarea „0" (zero), iar datele pentru fiecare indicator, separat per zonă au fost comparate cu VM. Dacă coeficientul denotă o situație mai bună decât media pe oraș, atunci i se atribuie punctajul zero, fiindcă demonstrează o situație pozitivă, pe când scopul PRU este determinarea zonelor cu acumulări de probleme, de aceea vom atrage atenția la fenomenele negative. Dacă indicatorul per sector comparativ cu VM pe oraș denotă o situație/un proces negativ, atunci sectorului i se atribuie un punctaj mai mare (de câte ori problema este mai intensă decât media pe oraș). Adică fiecare indicator este analizat separat, căci aceleași cifre în unele situații reprezintă o situație/un proces negativ, în altele pozitiv.

De exemplu, la numărul de familii social-vulnerabile coeficientul per oraș, adică VM = 5,21 și acestei cifre îi vom atribui valoarea 0, iar datele din sectoare le comparăm cu 5,21. Astfel, în sectorul Centru coeficientul la numărul de familii social vulnerabile este = 4,43, adică o situație mai bună decât coeficientul per oraș și oferim punctajul 0. În sectorul Dealul Romilor coeficientul este = 13,7, ceea ce este de aproape 3 ori mai mare decât coeficientul per oraș și respectiv îi vom atribui punctajul „3". În același mod am calculat pentru fiecare indicator. Adică, un punctaj mai mare, denotă o concentrare sporită a problemei în zona respectivă.

Pe hărți tonurile mai intense denotă intensitatea problemei în zona respectivă (culoarea mai intensă – problemă mai acută, culoare mai deschise – mai aproape de VM sau mai bine decât media pe oraș).

2.3. Sfera socială

Domeniul social este sfera cea mai importantă pentru a înțelege cum trăiesc oamenii din oraș. Astfel, am consultat datele statistice oferite de instituțiile de stat (Primăria Soroca, Consiliul Raional Soroca, Oficiul Stării Civile Soroca, Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă Soroca, ș.a.) pentru a face o analiză a situației sociale din municipiu. Au fost selectate acele date disponibile nu doar pentru întreg orașul Soroca, dar și separat, per zone.

După cum este indicat în Tab. 1 au fost analizate datele cu privire la numărul de familii social-vulnerabile, numărul persoanelor ce beneficiază de asistență socială, ponderea participării la alegeri și numărul de solicitări către APL. Au fost evidențiate datele care indică prezența unor procese negative (în ce zone trăiesc cele mai multe familii social-vulnerabile, care au solicitat cele mai des ajutor de la APL, etc).

Tab 1. Indicatorii sociali și punctajul oferit, pentru toate zonele or. Soroca

	Numărul de familii social-vulnerabile		**Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială**		**Participarea la alegeri (2015) în circumscripție electorală**		**Numărul de solicitări către APL (2017)**	
	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj	(în % față de total)	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
Media pe oraș (VM)	*5,21*		*39,71*		*34.33%*		*25,15*	
Valoarea comparativă pentru punctaj	*Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 5,21*		*Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 39,71*		*Proces negativ dacă % mai mic de 34,33*		*Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 25,15*	
Centru	3,66	0	45,38	1	36.54%	0	27,31	0
Dealul Sorocii	9,92	2	95,04	2	34.33%	0	30,15	1
Colegiul Agricol	6,62	1	59,23	1	25.87%	1	48,78	2
Hidroinpex	4,22	0	21,08	0	35.8%	0	19,44	0
Bujerăuca Nouă	4,45	0	40,09	1	35.8%	0	34,30	1
Bujerăuca	8,71	2	22,73	0	36.5%	0	42,80	2
Dealul Romilor	13,70	3	96,79	2	25.8%	1	39,94	2
Soroca Nouă	1,91	0	14,94	0	36.41%	0	8,46	0

2.3.1. Sărăcia și asistența socială

Sărăcia este cel mai important indicator care ilustrează problemele sociale. În mun. Soroca în anul 2016, 1470 de persoane au beneficiat de sprijin din cauza sărăciei care reprezintă 3,71 % din populația orașului.

Fenomenul sărăciei este răspândit în sectoarele „Dealul Romilor" și „Dealul Sorocii", indicând cel mai mare coeficient în raport cu media pe municipiu. În „Dealul Romilor" se oferă cel mai mare număr de ajutoare sociale, 47 familii social-vulnerabile, iar numărul adresărilor către APL la fel sunt de cele mai dese ori solicitări de ajutor material. Trebuie menționat faptul că în Dealul Romilor populația majoritară sunt romi care au familii numeroase, de obicei doar bărbații adulți lucrează. Însă și problema șomajului este la fel prezentă în aceste sectoare. Această cifră mai este în strânsă legătură cu activitatea economică redusă din aceste două sectoare, precum și cu dificultățile populației rome de a se angaja la muncă. Zona „Colegiul Agricol" se învecinează cu Dealul Romilor, astfel majoritatea celor care au nevoie de asistență socială sunt de origine romă.

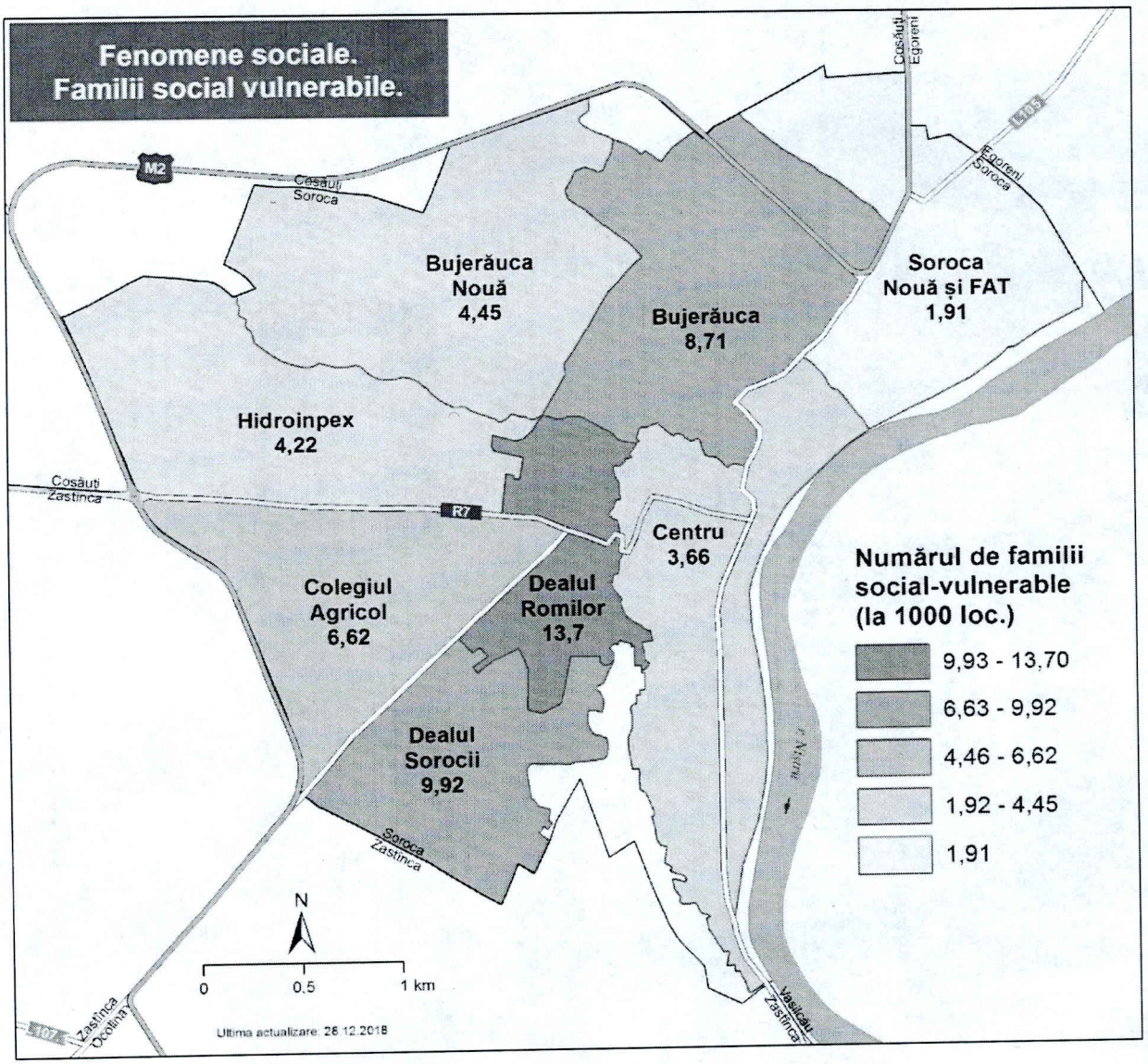

Fig. 3 Numărul de familii social vulnerabile (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

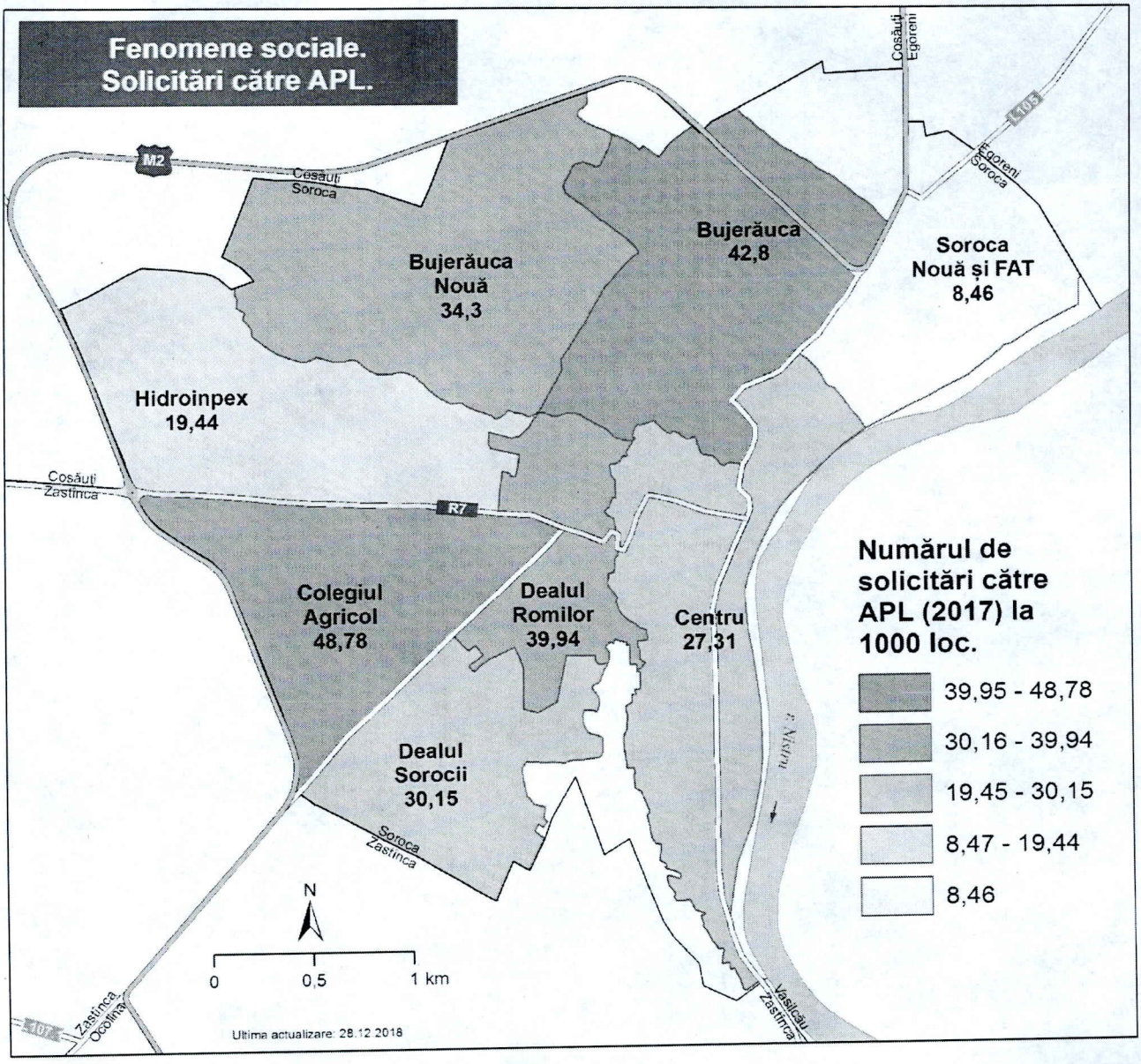

Fig. 4 Numărul de solicitări către APL Soroca (la 1000 loc.)

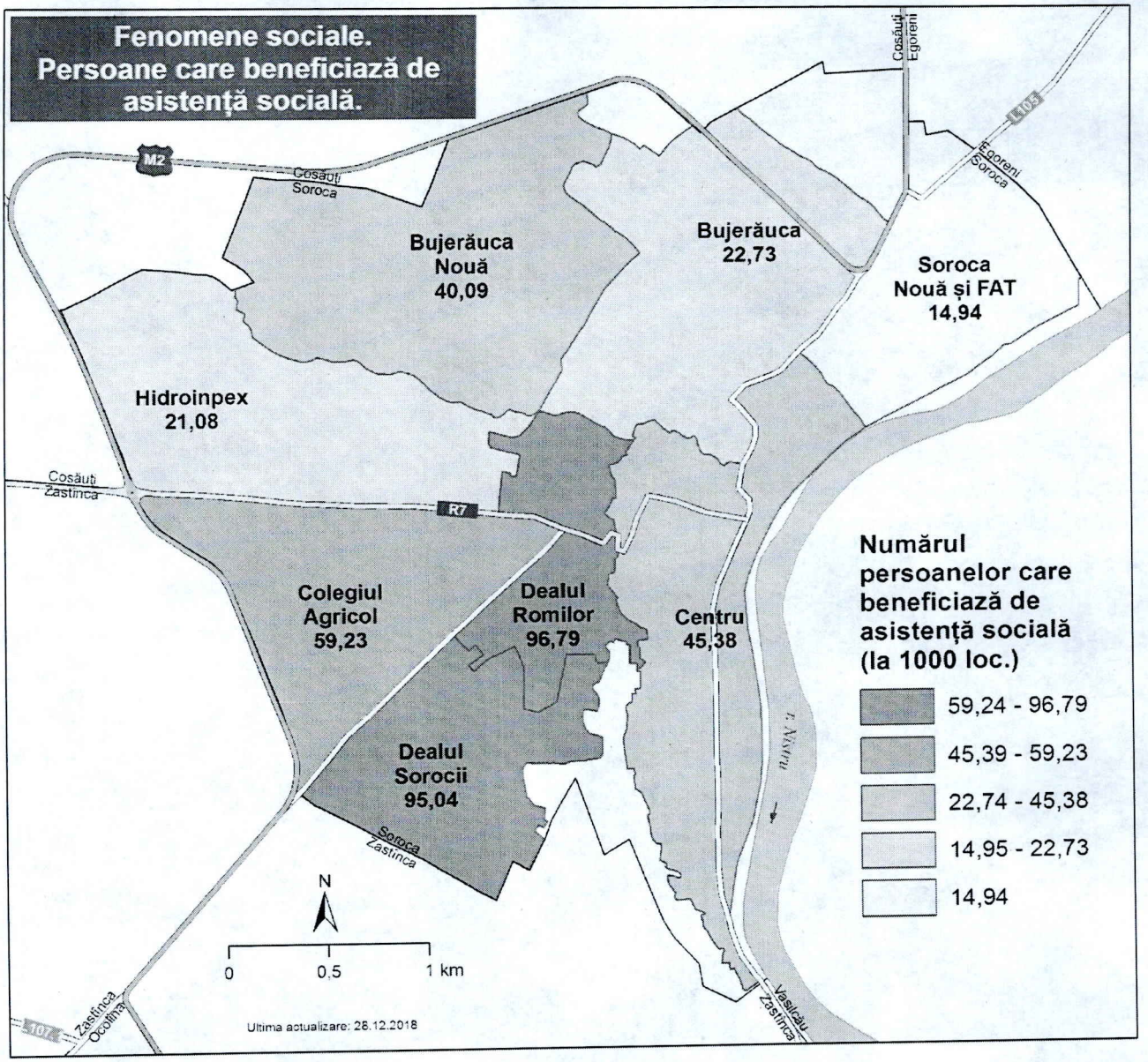

Fig. 5 Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

2.3.2. Participarea la alegeri

Ca indicator al activității civice, a fost analizată prezența electorală la alegerile locale generale, turul II de scrutin din 28 iunie 2015. Prezența la urnele de vot în mun. Soroca a fost de 34,33 % media pe oraș.

Din analiza cantitativă a datelor se observă că cel mai mic număr de participanți pe circumscripție electorală este în sectorul „Dealul Romilor" – 25,8 % și sectorul „Colegiul Agricol" 25,87 % de asemenea sector populat de cetățeni de origine romă. Această prezență mică la urnele de vot reprezintă pe de o parte un grad scăzut de activitate civică, explicat prin segregarea comunității rome și pe de altă parte, de nivelul înalt al migrației în aceste două sectoare. Un alt motiv ar fi lipsa documentelor legale ale cetățenilor de origine romă (mulți nu au buletine de identitate, viză de reședință înregistrată, etc).

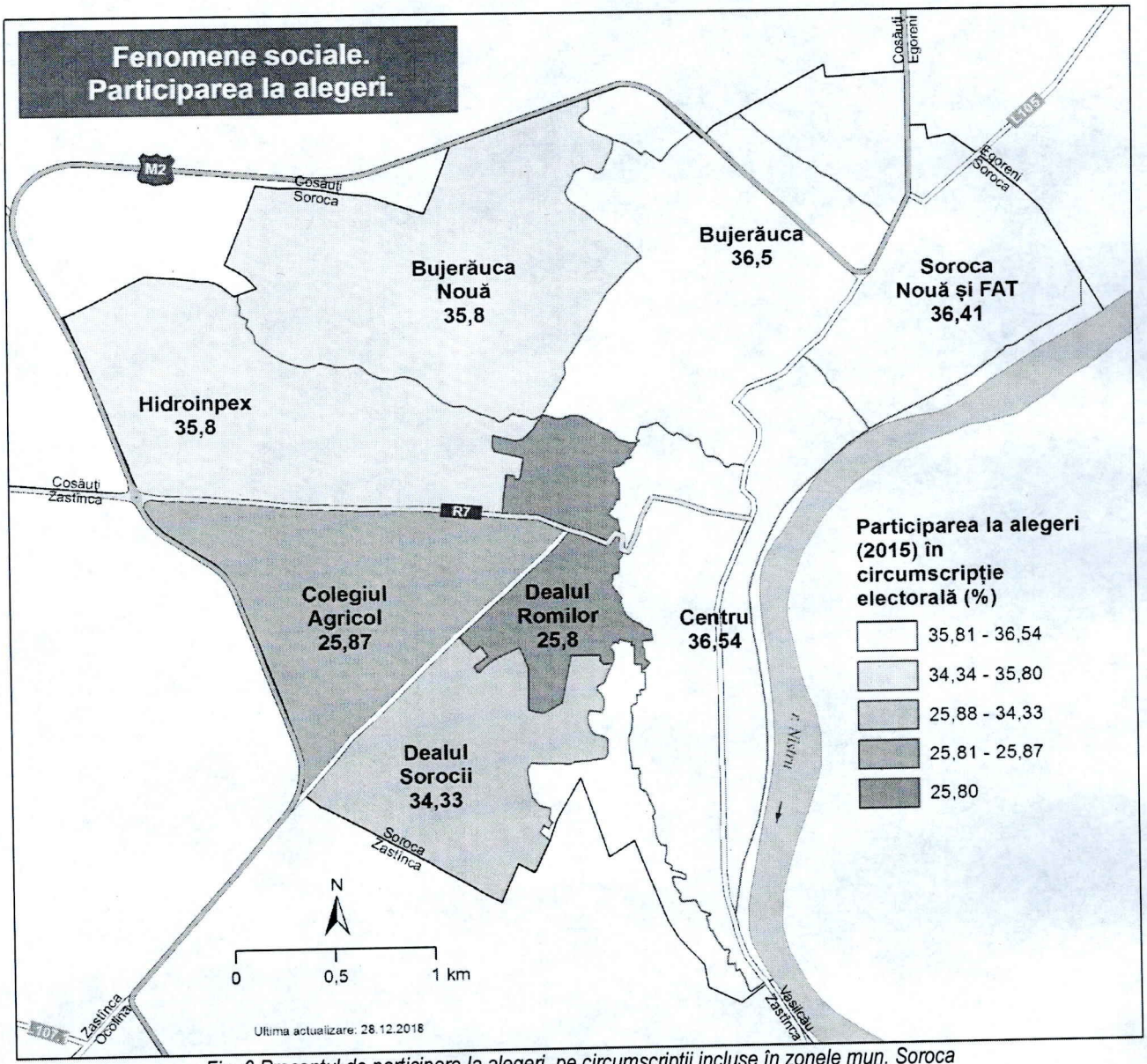

Fig. 6 Procentul de participare la alegeri pe circumscripții incluse în zonele mun. Soroca

2.3.3. Instituții de învățământ și școlarizare

Instituțiile de învățământ general (5 licee, 1 gimnaziu) nu sunt prezente în fiecare zonă, dintre care un liceu este cu predare în limba rusă (în sec. Centru), iar restul cu predare în română. Școlile înregistrează mai puțini elevi decât capacitatea disponibilă din cauza migrației populației. Școlarizarea este problematică în zona Dealul Romilor. Majoritatea copiilor romi sunt neșcolarizați din cauza că sunt plecați peste hotare, refuză să meargă la școală, frecventează sporadic, invocând lipsa materialelor școlare, îmbrăcămintei, etc.

Instituțiile preșcolare sunt în număr de 9, amplasate neuniform. Astfel, sectoarele Soroca Nouă, Bujerăuca, Centru au câte 2 grădinițe și câte o școală, iar Dealul Sorocii și Dealul Romilor câte o școală și o grădiniță, sectorul Hidroinpex doar o grădiniță, iar sectorul Bujerăuca Nouă nu are nici o instituție educațională. Chiar dacă raza de acces la aceste instituții revine și peste alte sectoare, numărul de instituție educaționale nu corespunde cu numărul populației din zonele respective, elevii sunt nevoiți să parcurgă o distanță mare pentru a ajunge la școală sau grădiniță.

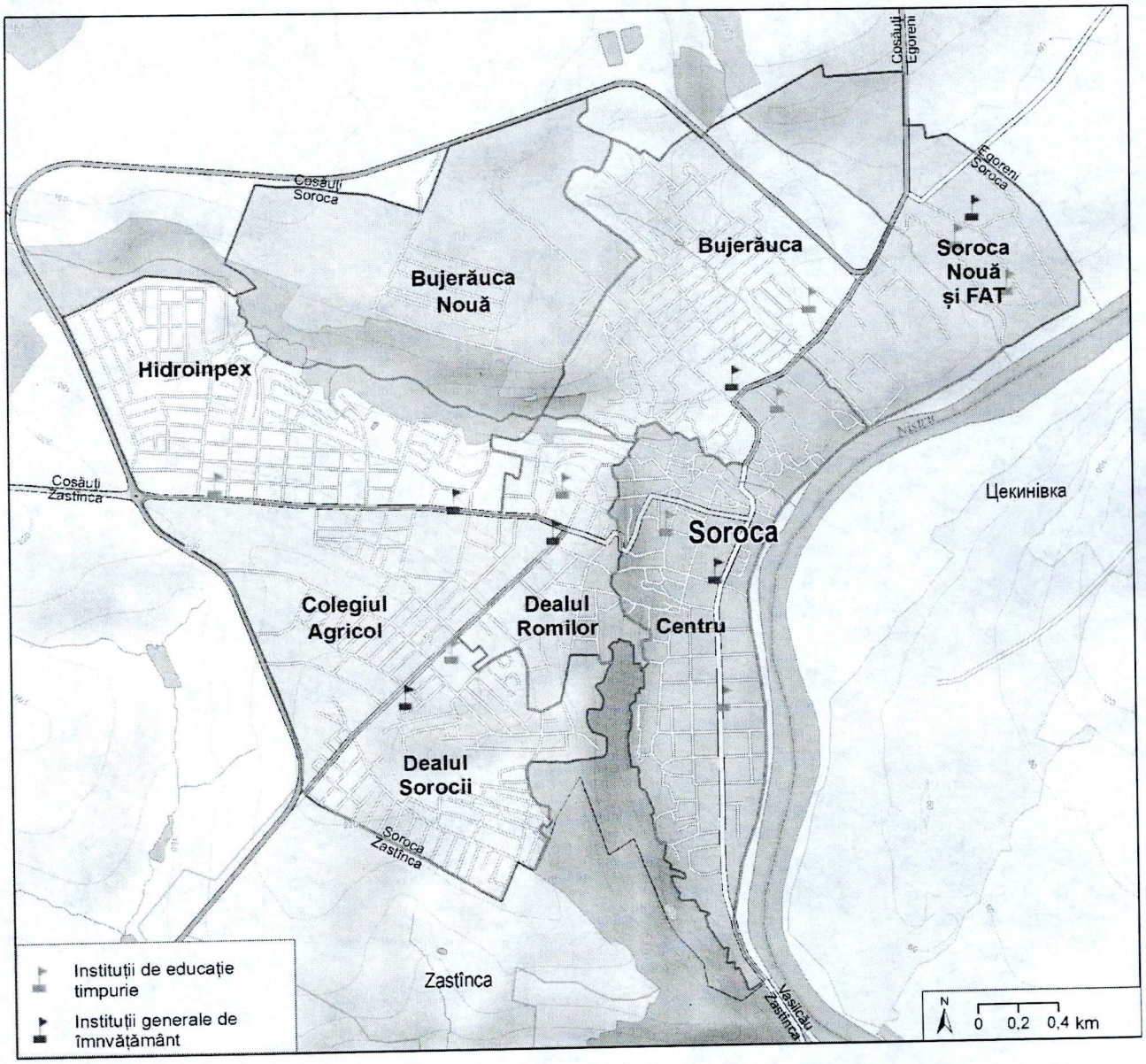

Fig. 7 Amplasarea instituțiilor de educație timpurie și generale de învățământ

2.4. Sfera economică

Soroca are o poziție fizico-geografică favorabilă, fiind un important centru economic de la nordul țării. Actualmente baza urbană a orașului este prezentată de întreprinderi din diverse ramuri ale economiei. Principala ramură a economiei orașului este industria prelucrătoare, prezentată în deosebi de obiectivele industriei alimentare. Însă activitatea economică este distribuită neuniform. Sectorul centru este foarte activ economic, iar celelalte sectoare înregistrează simțitor mai puțină activitate industrială, comercială sau de servicii.

Tab. 2 Indicatorii economici și punctajul pentru toate zonele din or. Soroca

	Numărul de agenți economici care activează în zonă		**Numărul de persoane antrenate în câmpul muncii**	
	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
Media pe oraș (VM)	*2,97*		*280,10*	
Valoarea comparativă pentru punctaj	*Proces negativ dacă coeficientul mai mic de 2,97*		*Proces negativ dacă coeficientul mai mic de 280,10*	
Centru	1,93	1	278,7	1
Dealul Sorocii	1,53	1	208,4	1
Colegiul Agricol	8,71	0	261,3	0
Hidroinpex	2,34	0	338,6	0
Bujerăuca Nouă	1,78	1	333,2	0
Bujerăuca	10,61	0	492,4	0
Dealul Romilor	0,58	5	103,8	3
Soroca Nouă	1,99	1	185,53	2

În municipiul Soroca activează 110 agenți economici fiind amplasați pe întreg teritoriul orașului. Activitatea economică este cea mai redusă în sectorul Dealul Romilor, Dealul Sorocii și Soroca Nouă. Aici și zonele destinate activității economice conform PUG-ului sunt foarte restrânse.

În anul 2017, în mun. Soroca au fost înregistrați 332 șomeri, un număr suficient de mare, luând în calcul că acestea sunt date oficiale, pe când mai este și un număr mare de persoane fără o slujbă, însă nu sunt înregistrați cu statut de șomeri. Această situație se explică prin faptul că în Soroca activa un număr mare de întreprinderi, care după destrămarea URSS fie au fost abandonate, fie reanimate doar parțial. Respectiv, indicatorul opus (număr de persoane angajate) corelează cu situația socială și vedem iarăși o situație îngrijorătoare în Dealul Romilor.

Soroca Nouă s-a evidențiat negativ la indicatorii economici, cu toate că populația de aici nu apelează la ajutoare sociale. Aceasta se explică parțial prin numărul sporit de persoane implicate în migrație, adică nu sunt angajați oficial în Moldova, însă periodic lucrează peste hotare, unde câștigă pentru existență.

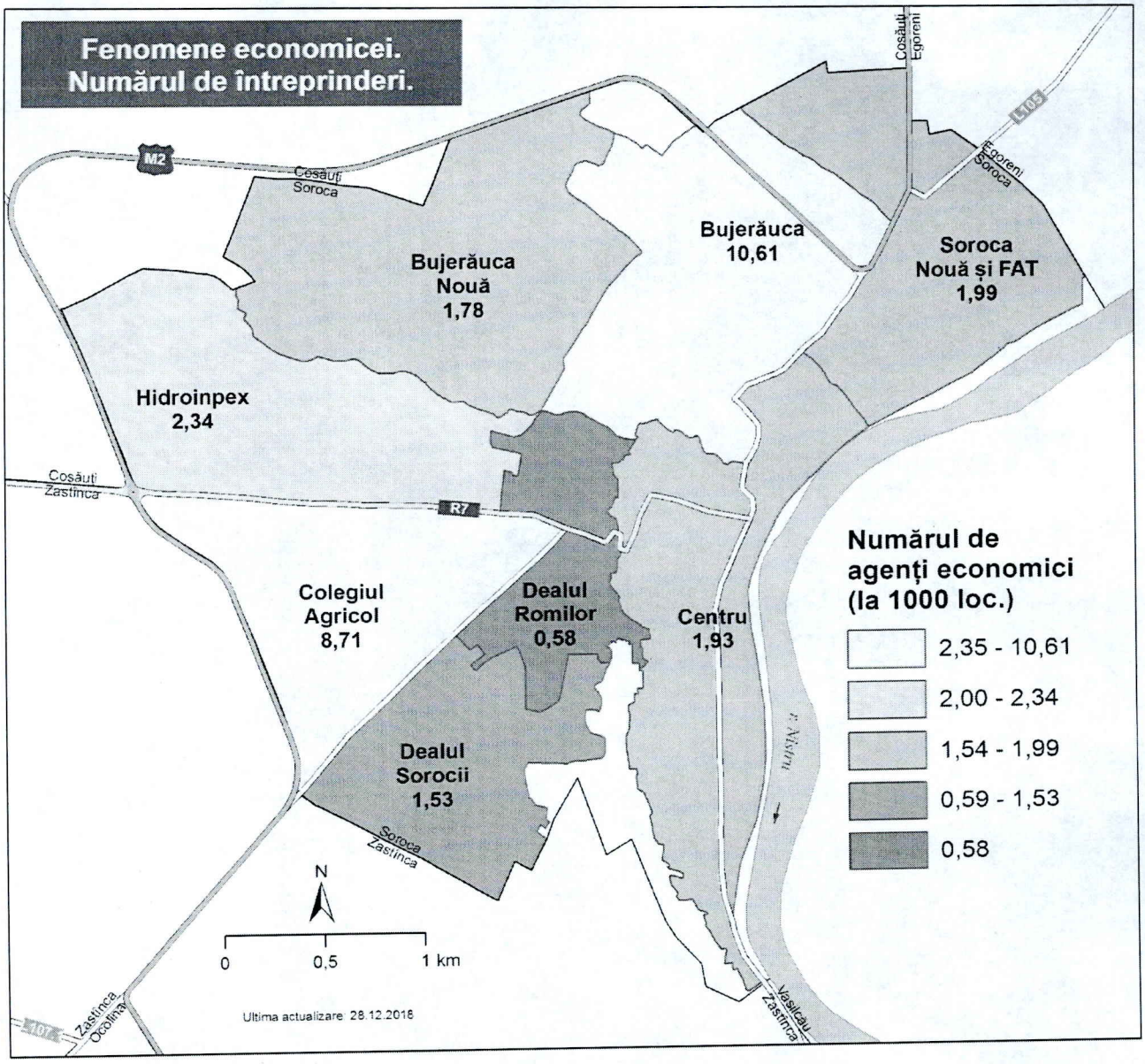

Fig. 8 Numărul de agenți economici (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

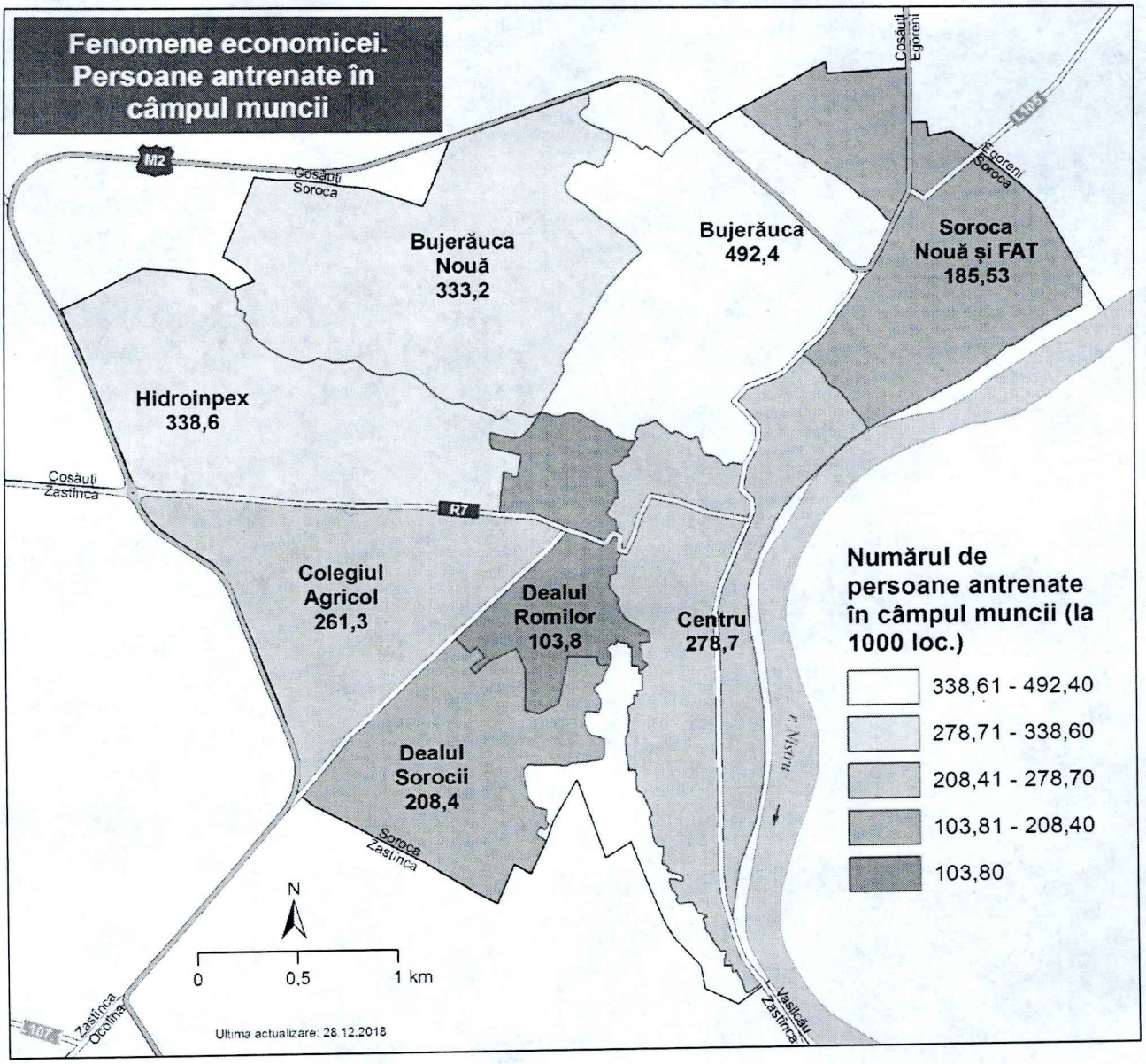

Fig. 9 Numărul de persoane angajate (la 1000 loc.) în zonele mun. Soroca

2.5. Sfera de mediu

2.5.1. Evacuarea deșeurilor

Actualmente în oraș ÎM "Direcția Gospodăriei Locativ Comunale" efectuează regulat evacuarea deșeurilor, acumulate de la sectorul locativ, obiectivele sociale și agenții economici. În anul 2015 volumul deșeurilor acumulate a constituit 5000 m3. Pentru evacuarea deșeului menajer fiecare persoană achită 16.59 lei Deșeurile sunt evacuate pe poligonul existent amplasat în partea de nord-vest a orașului. Suprafața gunoiștii constituie 6,6 ha, funcționează din anul 1968, conform informației oferite de serviciile de resort locale, aproximativ 80% din suprafața gunoiștii este completată. Teritoriul gunoiștii nu este îngrădit, lipsește sistemul de drenare. Teritoriul dispune de brâu de protecție sanitară în partea de nord-vest.

Punctele autorizate de colectarea a deșeurilor sunt distribuite neuniform. În sectorul Centru sunt cele mai multe puncte autorizate - 21 din totalul de 47. Nu există o corelare a acestora cu numărul populației. Cel mai populat sector Soroca Nouă (de 3 ori mai mare decât centrul) are doar 6 puncte autorizate de colectare a deșeurilor și 4 neautorizate. Hidroinpex cu aproximativ aceeași populație ca și Centru, dar nu are nici o gunoiște, iar cele 2 prezente sunt neautorizate. În Bujorăuca Nouă și în Dealul Romilor sunt câte 6 puncte neautorizate, în Dealul Sorocii 8 autorizate și 7 neautorizate. Astfel, cele mai mari necesități de evacuare a deșeurilor sunt la Hidroinpex, Bujerăuca Nouă, Soroca Nouă, Dealul Romilor și Dealul Sorocii.

2.5.2. Canalizare și stația de epurare

Aprovizionarea cu apă potabilă este asigurată practic în toate sectoarele, însă este problematică situația cu sistemul de canalizare. În zonele cu o concentrare a populației (zona de centru, Soroca Nouă) există sistem centralizat de canalizare, însă în alte zone (Dealul Romilor, Dealul Sorocii, Bujerăuca) casele particulare au gropi de canalizare care sunt evacuate la solicitare (de obicei 1-2 ori pe lună) sau în unele cazuri sunt săpate în pământ, afectând solul și apele freatice.

Cea mai mare problemă a orașului Soroca este lipsa stației de epurare centralizate și după o tratare superficială apele din sistemul de canalizare sunt evacuate direct în râul Nistru, ceea ce aduce daune enorme râului. Au fost câteva intenții de construire a stației de epurare în oraș, însă nu au fost realizate din varii motive.

Fig. 10 Punctele de colectare a gunoiului în mun. Soroca

Tab. 3 Numărul zonelor verzi în sectoarele mun. Soroca

2.6.1. Zone verzi (parcuri, scuaruri, gazoane)

	Numărul zonelor verzi existente (conform PUG)
Centru	17
Dealul Sorocii	3
Colegiul Agricol	5
Hidroinpex	9
Bujerăuca Nouă	2
Bujerăuca	8
Dealul Romilor	3
Soroca Nouă	14

Aproape toate sectoarele orașului dispun de zone verzi de dimensiuni variate (în curtea blocurilor, de-a lungul râului Nistru, scuaruri, parcuri). Cea mai mare concentrare de zone verzi, se observă în sectorul Centru (în total 17). Bujerăuca Nouă se învecinează cu o pădure, însă este neîngrijită și din cauza reliefului deluros este inaccesibilă pentru plimbări. Soroca Nouă, fiind un sector periferic deține fâșii de zone verzi de-a lungul râului Nistru, printre care un parc și plaja orășenească, însă toate necesită îmbunătățiri. În alte sectoare (Dealul Sorocii, Dealul Romilor) spațiile verzi sunt limitate și într-o stare degradată, lipsește mobilierul stradal, iluminat, însă dețin un mare potențial de valorificare.

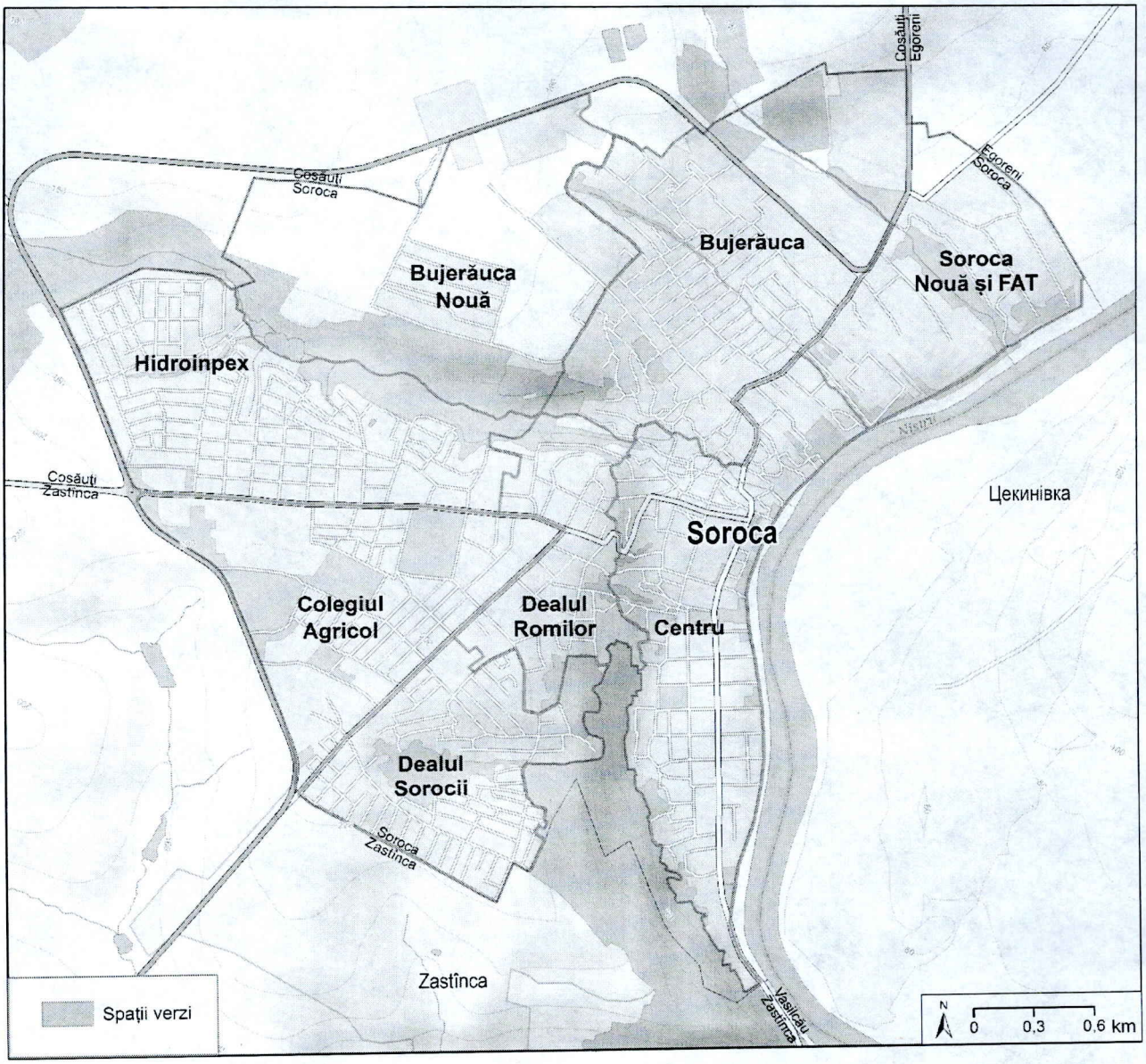

Fig. 11 Spații verzi (parcuri, scuaruri) în mun. Soroca

2.6.2. Locuri și terenuri de joacă

În acest domeniu s-au analizat indicii ce caracterizează facilitățile sportive și locurile de joacă pentru copii amenajate. În sectorul Centru sunt concentrate mai multe facilități sportive și terenuri de joacă. La Soroca Nouă sunt spațiile dintre blocuri amenajate încă în perioada sovietică, care astăzi necesită renovări. Zona "Dealul Romilor" este considerată o zonă lipsită de spații publice de agreement, populație utilizând terenurile sportive existente (Colegiul Agricol, Gimnaziul „D. Matcovschi). Totodată menționăm că și numărul terenurilor de joacă pentru copii este limitat în raport cu media pe oraș, ceea ce aste de o mare importanță pentru calitatea vieții locuitorilor din zonă. Bujerăuca Nouă la fel este lipsită de spații publice amenajate, având o structură mai rurală. Alte zone (Colegiul Agricol, Hidroinpex) situația este mai bună, fiind locuri amenajate, însă la fel necesită renovări.

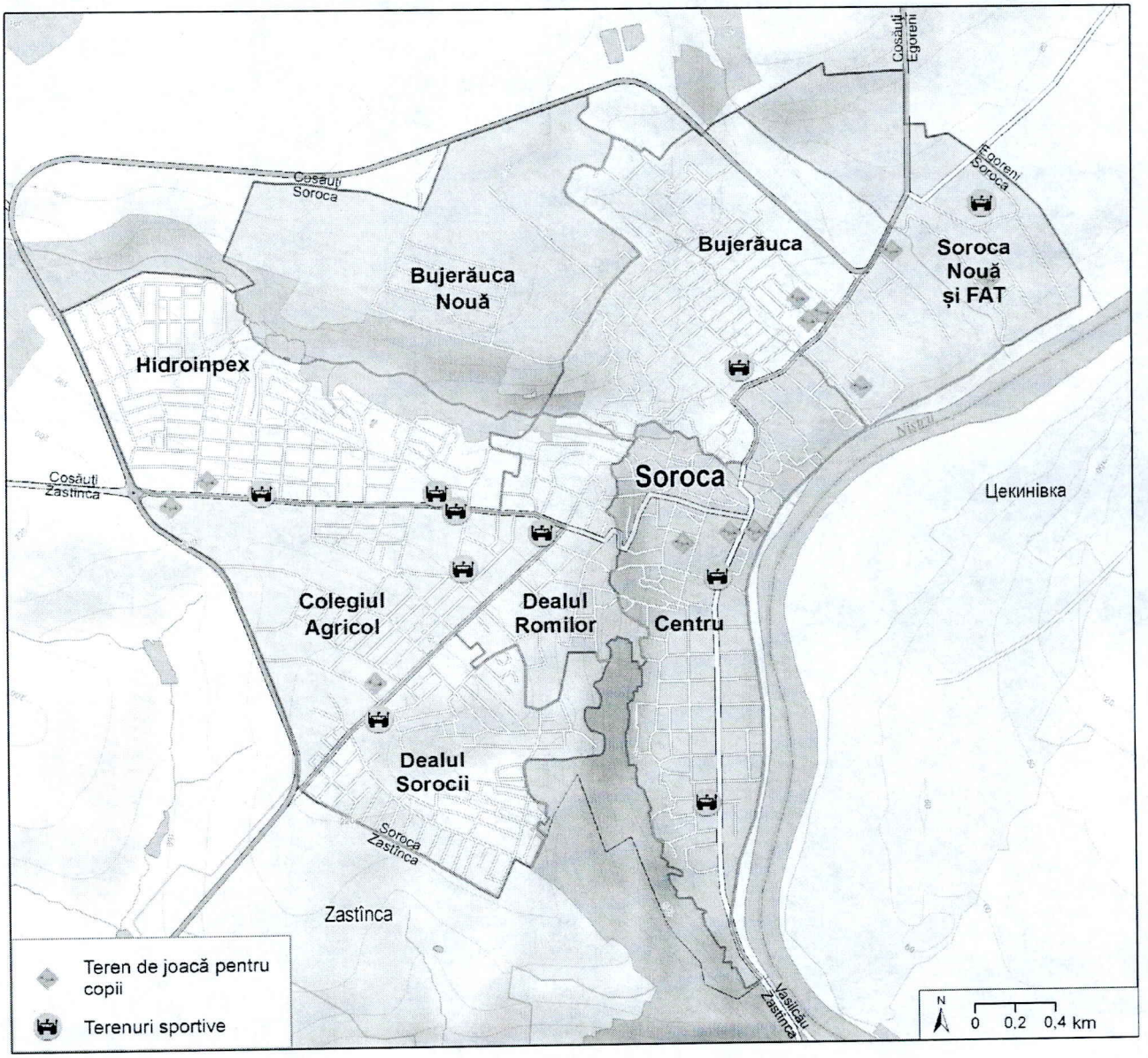

Fig. 12 Amplasarea terenurilor de joacă pentru copii și a terenurilor sportive

2.7. Sfera tehnică

2.7.1. Starea drumurilor

Infrastructura rutieră în orașul Soroca este destul de bine dezvoltată, însă necesită renovări capitale. Din cauza lipsei de finanțare doar un mic procent de drumuri este acoperit cu asfalt, celelalte drumuri fiind cu pietriș sau de țară. Majoritatea drumurilor care sunt asfaltate sunt cele din sectorul centru și cele care traversează sau unesc orașul cu alte drumuri naționale importante (Calea Bălțului – sect. Dealul Sorocii și Vasile Stroescu sect. Dealul Romilor și Hidroinpex). Trotuarele sunt într-o stare avansată de degradare și necesită renovări în tot orașul.

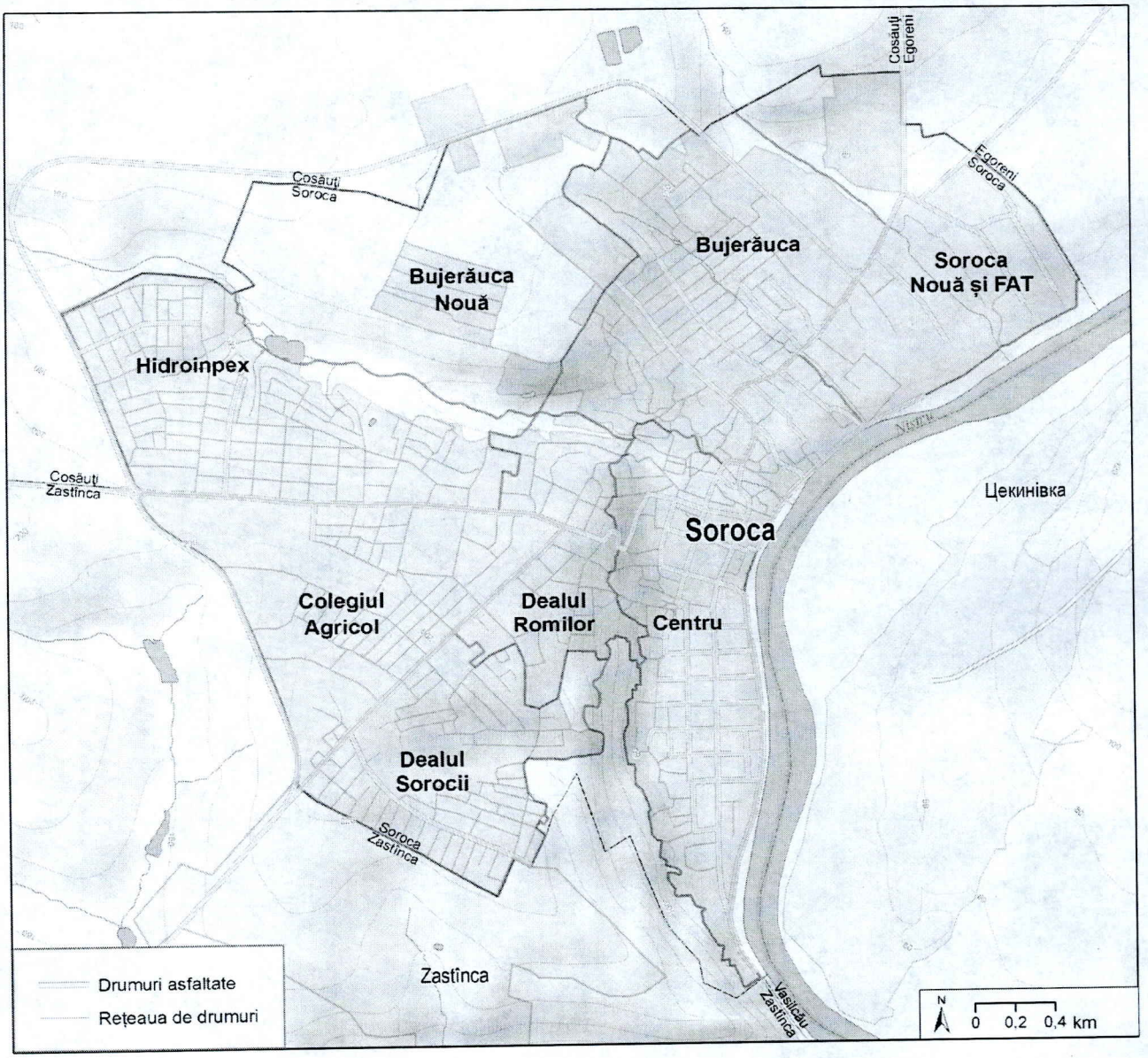

Fig. 13 Drumurile asfaltate (marcate cu galben), restul drumurilor sunt cu pietriș sau de țară.

2.7.2. Transportul public

Transportul public constă din 6 rute orășenești, distribuite neuniform. Sectorul Centru este deservit cu cele mai multe rute, iar celelalte zone ale orașului au doar una sau două rute, sau chiar nici una (de ex. Bujerăuca Nouă). Transportul merge după un grafic nestabil, creând incomodități în Dealul Sorocii, Hidroinpex și Dealul Romilor.

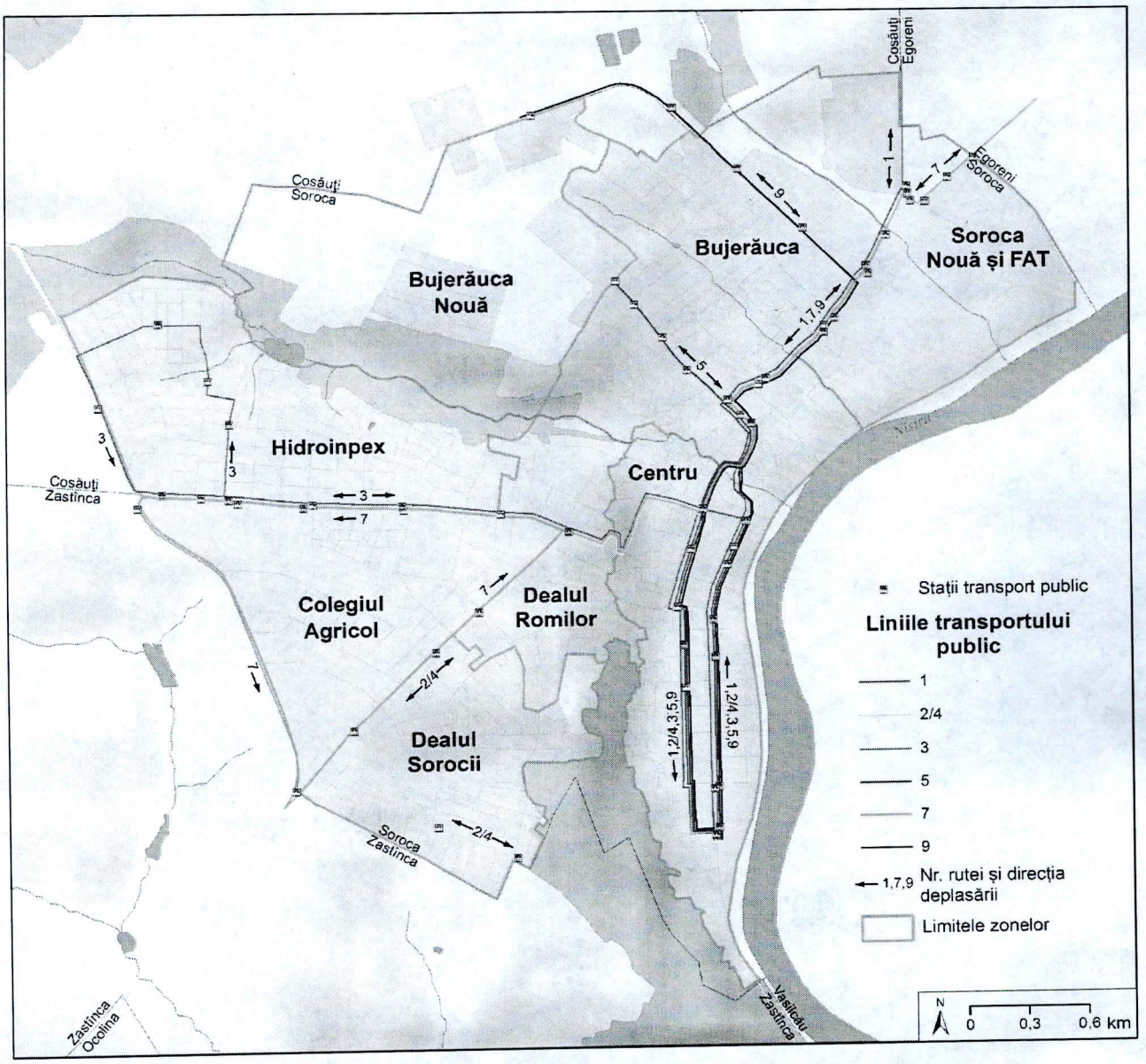

Fig. 14 Rețeaua de transport public din mun. Soroca

2.8. Identificarea Zonelor degradate și a Zonei de Revitalizare

2.8.1. Zonele degradate

Am determinat zona degradată drept o zonă care se caracterizează printr-o concentrare a fenomenelor sociale negative în următoarele domenii: social, economic, de mediu, tehnic, spațial-funcțional.

În tabelul de mai jos sunt prezentați cei mai importanți indicatori sociali și economici într-un tabel comparativ, din care se evidențiază sectorul Dealul Romilor cu o concentrare de fenomene negative conform tuturor coeficienților, precum și Dealul Sorocii, cu diferențe mai mici față de media pe oraș, însă iarăși cu date negative pentru indicatorii prezentați. O acumulare de procese negative găsim și în zona Colegiului Agricol și puțin în centru.

Tab. 4 Un sumar al indicatorilor sociali și economici pe toate zonele mun. Soroca

	Indicatori sociali						**Indicatori economici**			
	Numărul de familii social-vulnerabile		**Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială**		**Numărul de solicitări către APL (2017)**		**Numărul de agenți economici care activează în zonă**		**Numărul de persoane antrenate în câmpul muncii**	
	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
Media pe oraș (VM)	*5,21*		*39,71*		*25,15*		*2,97*		*280,10*	
Centru	3,66	0	45,38	1	27,31	0	1,93	1	278,7	1
Dealul Sorocii	9,92	2	95,04	2	30,15	1	1,53	1	208,4	1
Colegiul Agricol	6,62	1	59,23	1	48,78	2	8,71	0	261,3	0
Hidroinpex	4,22	0	21,08	0	19,44	0	2,34	0	338,6	0
Bujerăuca Nouă	4,45	0	40,09	1	34,30	1	1,78	1	333,2	0
Bujerăuca	8,71	2	22,73	0	42,80	2	10,61	0	492,4	0
Dealul Romilor	13,70	3	96,79	2	39,94	2	0,58	5	103,8	3
Soroca Nouă	1,91	0	14,94	0	8,46	0	1,99	1	185,53	2

Alți indicatori analizați (de mediu, spațial-funcționali, tehnici) nu pot fi raportați la 1000 de locuitori din motiv că raza de acces la facilitățile pentru indicatorii respectivi este mult mai mare și nu poate fi atribuită doar unui sector, ci servește pentru locuitori din mai multe sectoare. Astfel, am analizat doar prezența acestora, care la fel ne furnizează informații obiective despre situația din zonă, după cum am făcut un sumar în tabelul de mai jos.

Tab. 5 Un sumar al indicatorilor de mediu, spația-funcționali și tehnic.

	Indicatori de mediu		Indicatori spațial-funcționali			Indicator tehnic
	Puncte de colectare a deșeurilor		Numărul zonelor verzi (conform PUG)	Terenuri de joacă pentru copii	Terenuri sportive	Rute de transport public
	autorizate	neautorizate				
Centru	23	6	17	3	2	5
Dealul Sorocii	7	9	3	0	1	1
Colegiul Agricol	1	0	5	2	3	3
Hidroinpex	0	1	9	1	2	2
Bujerăuca Nouă	3	6	2	0	0	0
Bujerăuca	4	5	8	3	1	4
Dealul Romilor	2	7	3	0	0	3
Soroca Nouă	6	4	14	3	1	3

Din analiza tuturor indicatorilor se poate conchide că zonele degradate sunt cele din partea de deal a orașului. Astfel, s-a evidențiat cel mai mult ca zonă degradată Dealul Romilor, după care Dealul Sorocii. La fel menționăm o stare mai avansată de degradare a zonelor Colegiul Agricol și Hidroinpex.

Dealul Romilor se află într-o stare avansată de degradare, acolo concentrându-se fenomenele sărăciei, segregării sociale, șomajului, activitate economică redusă, acces limitat la instituții publice, drumuri, case și blocuri locative tehnic depășite.

În **Dealul Sorocii** predomină case la sol particulare unde integrarea socială este mai redusă, fiecare având curtea sa. Aici se observă un nivel ridicat al șomajului, persoanelor care beneficiază de ajutor social. Spațiu pentru activitate economică și pentru recreere este destul de limitat. Zona este îndepărtată de centru și locuitorii întâmpină dificultăți în accesarea serviciilor, care sunt concentrate în centru.

Zona **Colegiului Agricol** se află în nemijlocita apropiere de Dealul Romilor, aici la fel populația romă fiind numeroasă cu aceleași probleme sociale: sărăcie, șomaj, segregare socială. Se deosebește prin suprafețe mari din componența sa care sunt terenurile Instituției de Învățământ – Colegiul Agricol unde își fac studii tineri nu doar din oraș, ci și din raioanele, care la fel au un șir de necesități de recreere, acces la magazine, etc.

Hidroinpex este la fel amplasat în partea de deal a orașului, la Nord-Vest de Dealul Romilor. Deși datorită uzinei „Hidroinpex" este pozitiv din punct de vedere social și economic, în acest sector se înregistrează o limitare a accesului spre instituții educaționale și probleme de mediu – spații verzi reduse, lipsa sistemului de evacuare a deșeurilor și stare degradată a infrastructurii.

2.8.2. Determinarea Zonei de Revitalizare

În urma analizei indicatorilor, vizitelor în teren, precum și a discuțiilor în cadrul grupului de lucru implicat în programul de Revitalizare Urbană, a fost selectată zona de revitalizare care cuprinde în totalitate **Dealul Romilor**, o parte din zona Colegiului Agricol (însăși teritoriul Colegiului și câteva case alăturate, de-a lungul str. Calea Bălțului) și o parte din Zona Hidroimpex – Penitenciarul din Soroca și Gimnaziul „Dumitru Matcovschi".

Această alegere vine de la necesitatea de a îmbunătăți situația în Dealul Romilor unde este o stare avansată de degradare, iar în sectoarele alăturate care au intrat în Zona de Revitalizare se găsesc instituții care vor deveni parteneri în procesele de revitalizare (Colegiul Agricol, Gimnaziul, Penitenciarul). Tot în această zonă se regăsesc câteva terenuri municipale și o grădiniță abandonată, unde Primăria Soroca are posibilitatea și intenția de a investi.

Totodată, intervențiile din această zonă vor influența benefic toată partea de deal a orașului, care după cum am văzut e mai dezavantajată decât celelalte părți ale orașului.

Tab. 6 Suprafața și populația în Zonele Degradate și Zona de Revitalizare

	Nr de locuitori	% din totalul populației din oraș	Suprafața (ha)	% din totalul suprafeței orașului	Face parte din Zona de Revitalizare
Dealul Romilor	3 430	9,26	75	5,71	100% (suprafața și populație)
Dealul Sorocii	2 620	7,07	110	8,38	0 locuitori, 0 ha suprafața
Colegiul Agricol	2 870	7,75	144	10,97	132 locuitori,3 ha suprafața
Hidroinpex	4 270	11,53	173	13,18	150 locuitori, 2 ha suprafața
Zona de Revitalizare	3 630	10,10	123	9,37	-----

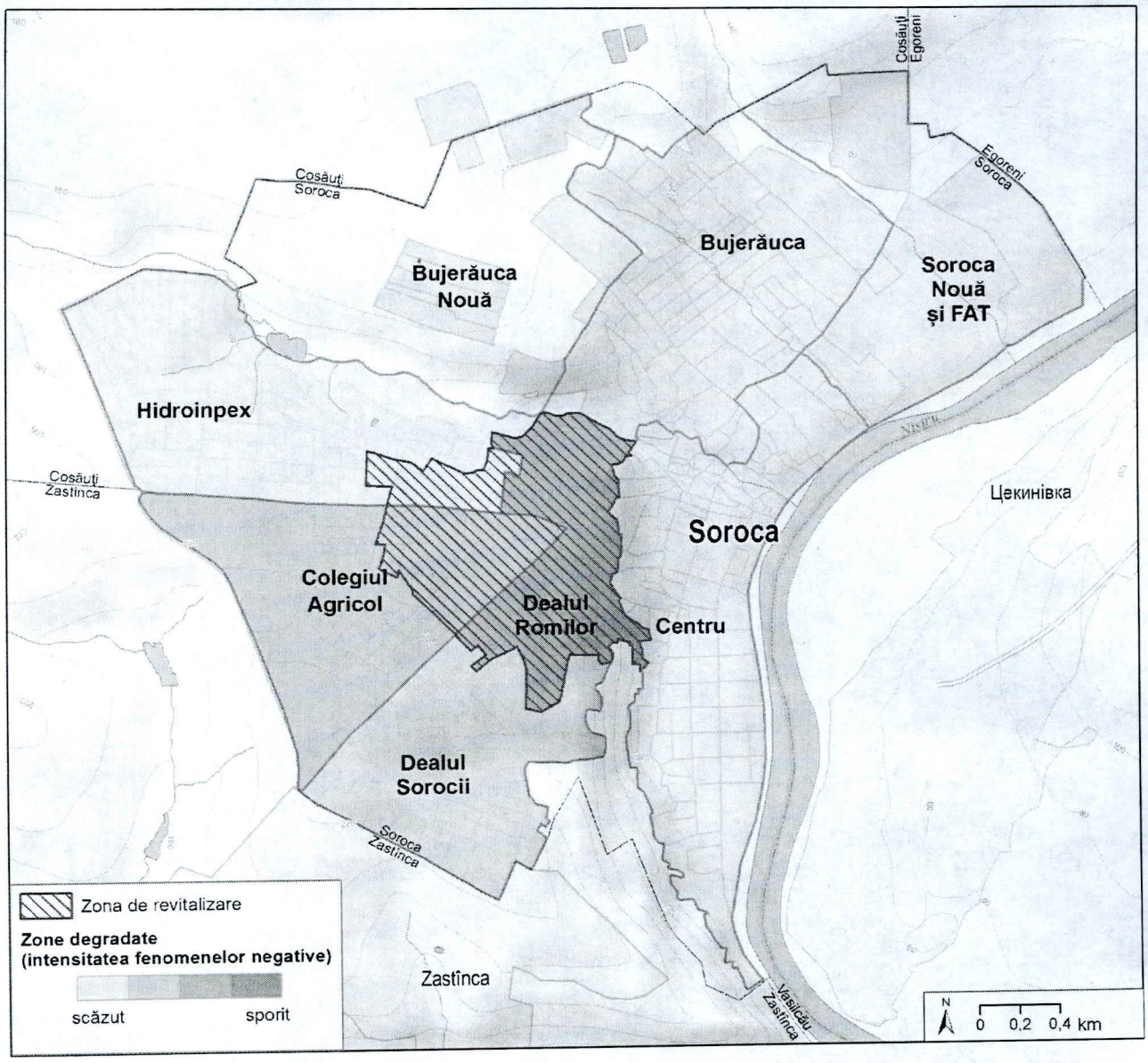

Fig.14 Zonele Degradate și Zona de Revitalizare

III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE

Scopul acestei analize este de a cerceta în detaliu fenomenele negative care apar în zona de revitalizare, precum și de a identifica potențialul acestei zone în diverse sfere. Un diagnostic aprofundat servește la dezvoltarea unor astfel de proiecte de revitalizare care vor rezolva problemele specifice ale comunității locale într-un mod cuprinzător, utilizând potențialul său.

Pentru elaborarea acestei analize au fost folosite mai multe surse: Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca, Centrul pentru tineret „Dacia", mediatorul comunitar al romilor, Agenția Ocupării Forței de Muncă Soroca. De asemenea au avut loc 4 vizite de teren și interviuri cu locuitorii, precum și au fost organizate 5 ședințe ale comisiei consultative. Din comisia consultativă au făcut parte locatari și reprezentanți ai diferitor instituții din zona de revitalizare, astfel respectând principiul de participare, incluziune și transparență.

În capitolul ce urmează au fost depistate cele mai stringente probleme din zona de revitalizare (subliniate în text), au fost identificate necesitățile locuitorilor, precum și potențialul de dezvoltare din resursele existente (marcate în sub-capitole).

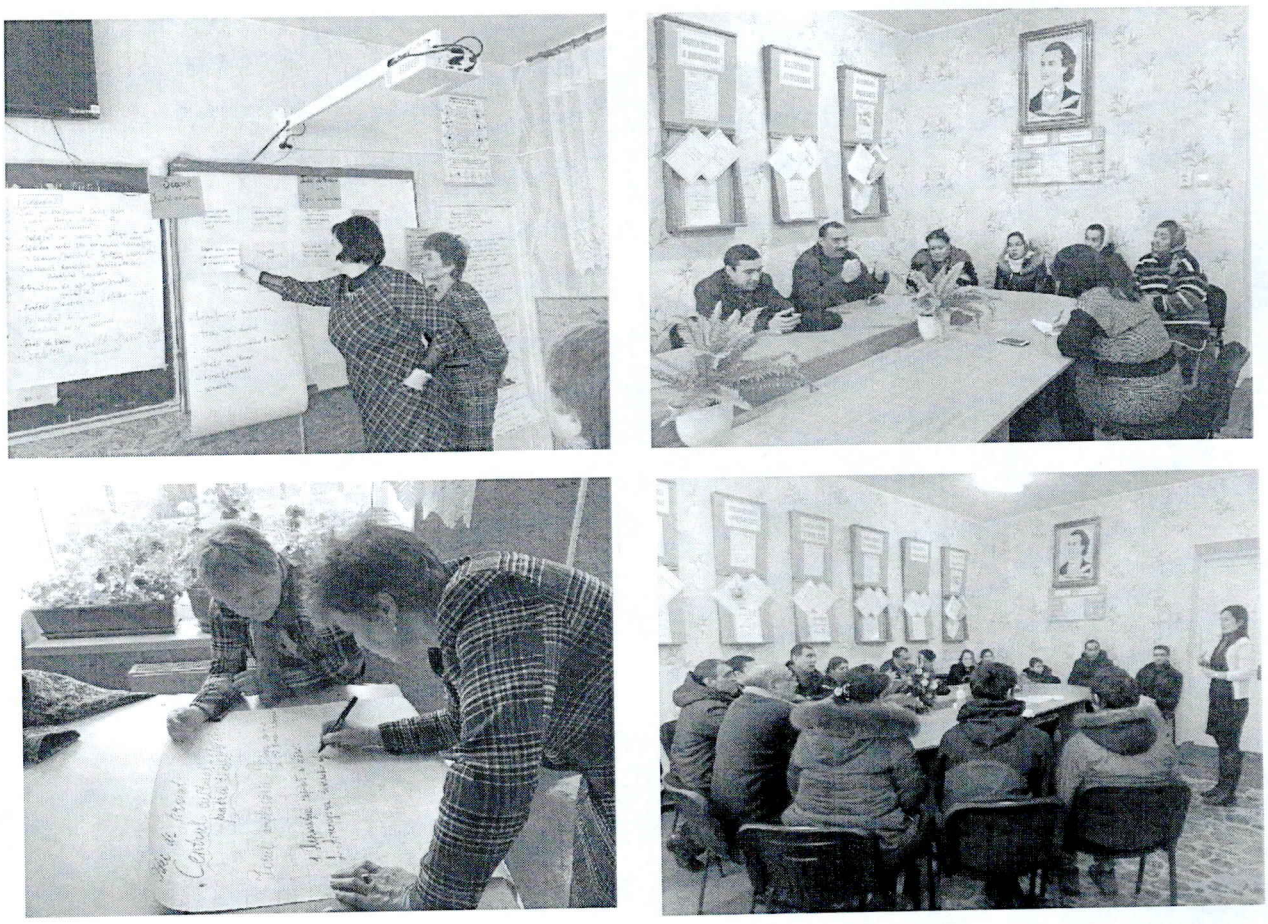

Fig. 15-18 Secvențe de la ședințele de lucru a comisiilor consultative

3.1. Specificul Zonei de Revitalizare

Zona de Revitalizare se află în partea de deal a municipiului Soroca. Cea mai mare parte a zonei cuprinde sectorul "Dealul Romilor" și câte o parte din sectoarele "Colegiului Agricol" și "Hidroimpex", suprafața teritoriului aproximativ – 123,37ha, cu un număr total de populație circa – 3630 locuitori. Un specific aparte pentru Zona de Revitalizare a municipiului Soroca este populația de etnie romă, care constituie 70% din nr total de locuitori ai zonei.

Fig. 19 Copii romi, jucându-se pe strada din zona „Dealul Romilor"

(sursa foto: Vadim Șterbate, fotograf, jurnalist)

Romii sunt așezați destul de compact, în partea de deal a orașului, formând un cartier aparte. Acest cartier te impresionează prin diversitatea sa arhitecturală. Aici poți descoperi adevărate palate, cu tot felul de turnuri și turnulețe, cu coloane și porticuri, cu statui și basoreliefuri, cu fațade viu-colorate, placate cu ceramică și mozaic, cu garduri și porți înalte, forjate din metal costisitor. La fel de impresionant este și eclectismul luxuriant al caselor și modul de viață al romilor. Deși influența globalizării este iminentă, comunitatea romilor din or. Soroca își mai păstrează tradițiile seculare.

În fruntea comunității este baronul – capul și reprezentantul romilor, iar neînțelegerile sunt rezolvate la sfatul bătrânilor, unde participă doar bărbați, pe când femeile de cele mai dese ori au grijă de gospodărie și copii.

Un alt contrast surprinzător este sărăcia de pe lângă casele-palate. Unii romi s-au putut adapta la noile condiții, iar alții suferă de sărăcie. Diferențele sociale se simt, cei mai săraci fiind mai izolați, majoritatea dintre ei fiind dependenți de ajutoarele sociale. Criza economică din țară, imposibilitatea de a accepta orice tip de lucru din cauza specificului cultural, greutățile de integrare socială au forțat familiile să migreze, astăzi mulți dintre romii apți de muncă din Soroca lucrează peste hotare, dar continuă să mențină relațiile cu părinții care au rămas în Soroca sau investesc în construcția acestor palate imense.

Până acum nu au fost proiecte dedica
2014 a fost instituit oficial postul de me
susținere, aceasta având un efect po:
2018 ONG „Dacia" a început impleme
mare succes și va continua până în an

Situația din Soroca este unică datorită
au adaptat și au găsit căi de comunica

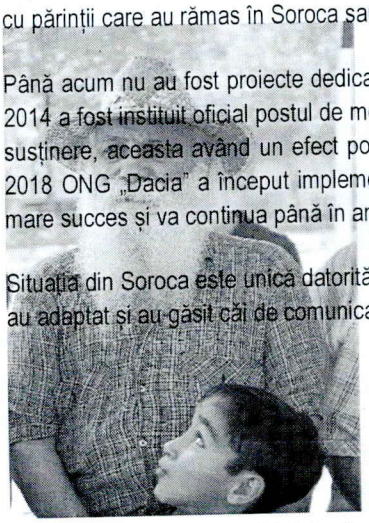

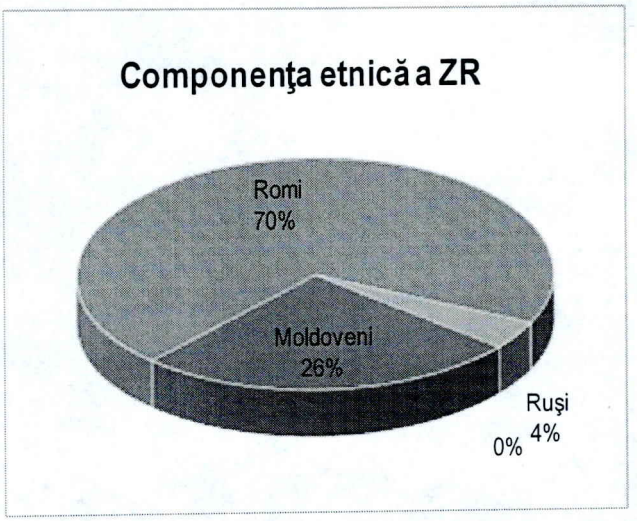
Fig. 20, 21 Artur Cera

3.2. Sfera socială

3.2.1 Structura populației

Efectuând un studiu aparte în ceea ce privește numărul de locuitori și componența etnică în zona de revitalizare a orașului Soroca, observăm următoarele: din nr. total de locuitori în sectorul „Dealul Romilor" și părțile cuprinse din sectoarele alăturate avem 3630 locuitori, dintre care 2546 sunt de origine romă, 143 de origine rusă și 941 sunt moldoveni. Astfel, populația majoritară de etnie romă determină specificul acestei zone.

Totodată putem menționa faptul că în zona dată se observă cea mai mare creștere a numărului de persoane peste 65 ani – 2263 persoane, generația tânără fiind în descreștere. Aceste cifre sunt legate și de fenomenul migrației, când populația aptă de muncă este plecată peste hotare, iar în oraș rămân bunei și copiii. Astfel de schimbări conduc la aprofundarea fenomenelor sociale negative. Serviciile și spațiul urban nu mai sunt adaptate nevoilor utilizatorilor. Persoanele în vârstă și copiii sunt deosebit de vulnerabili la excluziune și sărăcie.

Necesități:

Copiii, tinerii care locuiesc și studiază în zonă au nevoie de acces la instituțiile educaționale, unica grădiniță din zonă fiind supra-aglomerată, cu un număr mare de solicitări nesatisfăcute (incl. din partea familiilor de romi) din cauza insuficienței de locuri. De asemenea, se simte o necesitate acută de activități pentru această categorie, precum și pentru persoanele în etate.

La fel, este nevoie de renovarea și adaptarea infrastructurii (drumuri, trotuare, pasaje pietonale, iluminat stradal) pentru toate categoriile populației.

Potențial:

În zonă există fosta grădiniță nr. 4 care odată renovată ar putea satisface necesitățile de școlarizare printre rândurile romilor și a celorlalte etnii. De asemenea, pe teritoriul acestei grădinițe pot fi amenajate spații de recreere și terenuri de joacă și sport pentru copii și tineri.

Printre persoanele de etnie romă sunt multe femei și persoane în etate care stau acasă. De fapt, acesta este un potențial uman important și această categorie de cetățeni poate fi implicată în diverse activități comunitare, motivându-i să devină cetățeni activi.

3.2.1. Sărăcia

Nu toți romii din Soroca reușesc să-și construiască palatul visat. Sunt și romi săraci care trăiesc la bloc, din care sărăcia se strecoară prin toate găurile.

Sărăcia este cel mai grav fenomen social negativ care apare în zona revitalizării. Caracteristic pentru zona dată este anume cel mai mare număr de persoane care beneficiază de prestații sociale – 332 persoane ceea ce constituie 22.5% din numărul total de persoane pe întregul oraș care beneficiază de ajutoare sociale – 90% fiind persoanele de etnie romă. Problema sărăciei este strâns legată de alte probleme sociale, cum ar fi nivel scăzut al pregătirii profesionale care duce la dificultăți în angajarea în câmpul muncii, și respectiv rata mare a somajului. Toate acestea produc dependența de ajutoarele sociale și menținerea așa numitei „capcane a sărăciei" (poverty trap).

În Zona de Revitalizarea activează Colegiul Agricol, este amplasat Gimnaziul „D. Matcovschi" care ar putea oferi cursuri/spațiu pentru cursuri de pregătire profesională.

ONG-ul local „Dacia" deja are experiență în lucru cu comunitatea romă și cu un suport suplimentar s-ar putea crea noi proiecte/programe de pregătire profesională și integrare socială.

Pot fi create programe de investiții economice/întreprinderi sociale, care ar reieși din activitățile tradiționale, specifice comunității rome.

Necesități:

Persoanele expuse riscului de sărăcie necesită sprijin special, multidirecțional. În primul rând, populația romă are nevoie de cursuri de pregătire profesională pentru sporirea posibilității de angajare în câmpul muncii. De asemenea, se cer noi locuri de muncă, intensificarea activității economice pentru ca familiile din zona de revitalizare să aibă un venit stabil.

Potențial:

Fig. 22-23 Blocuri de locuit din Zona de Revitalizare (sursa: vizite de teren, septembrie 2021).

3.2.2. Șomajul

Problemele sociale ale sărăciei sunt strâns legate de problema șomajului în rândul locuitorilor din zona revitalizării. Orașul Soroca se caracterizează printr-un nivel relativ scăzut al șomajului (în jur de 1.3% din totalul locuitorilor). Rata șomajului a scăzut în ultimii ani, ceea ce ar trebui asociat tendințelor la nivel național. Zona de revitalizare este afectată inegal de problema șomajului, din 355 de șomeri înregistrați pe oraș la AOFM, 145 de șomeri sunt de origine romă care locuiesc în zona de revitalizare. Șomajul mai este cauzat și de prejudecăți și stereotipuri, unii angajatori refuzând să angajeze muncitori de etnie romă, motivând că nu ar avea studii, sau chiar nemotivându-și decizia. Astfel, romii întâmpină dificultăți la angajare. La fel, trebuie menționat că din specificul culturii rome, nu toate locurile de muncă corespund valorilor comunității, unele servicii fiind considerate nepotrivite romilor.

Un alt specific ține de femeile rome. De obicei, femeile se căsătoresc tinere (de cele mai dese ori neabsolvind școala) și stau acasă pentru a îngriji de casă și copii. Nu este obișnuit ca femeile să fie angajate la muncă. Aceste tradiții se schimbă încet, femeile care migrează își găsesc o slujbă, dar printre cei rămași sunt foarte puține cazuri când femeile rome sunt angajate.

Pe parcursul întregului an, Dealul Romilor este copleșit de liniște. Romii sunt plecați la câștig peste hotarele țării, găsindu-și piața lor de desfacere. În Dealul Romilor se aud numai bătrânii, paznicii și glasuri zglobii de copii. Dealul care cândva răsuna de muzica ciocanului și nicovalei, astăzi este cuprins de amorțeală.

Necesități:

Locuitorii din zona de revitalizare au nevoie de suport complex pentru a se încadra în câmpul muncii: școlarizarea adulților, consolidarea capacităților profesionale, cu o abordare specială femeilor și bărbaților, reieșind din particularitățile lor culturale.

O abordare specială necesită persoanele implicate în migrație. Aceștia sunt mai greu de întors căci este dificil de asigurat același nivel de câștig ca peste hotare. Pentru această categorie este necesară susținerea inițiativelor antreprenoriale și oferirea posibilității de practicare a muncilor specifice romilor (de ex. comerțul), precum și familiarizarea investitorilor cu toate regulamentele legale (autorizații, impozite, etc.).

Potențial:

S-ar putea crea condiții pentru dezvoltarea turismului, unde bărbații și femeile rome ar putea avea un câștig din activitățile lor tradiționale (gătit, ghicit, fierărie, etc), să fie create locuri de muncă care să corespundă valorilor culturii rome și să permită atât bărbaților, cât și femeilor să muncească.

De asemenea, s-ar putea deschide cursuri de instruire pentru lucrul la computer sau alte specialități care sunt necesare în or. Soroca pentru ca populația din zona de revitalizare să aibă șanse sporite de angajare. În cadrul discuțiilor cu comunitatea romă s-au propus astfel de sfere precum: alimentația publică (bucătari, ospătari), servicii de reparație (electrocasnice), producere (brutărie), prelucrare a cerealelor (hrișcă).

Ar putea fi constituit un serviciu de consultanță pentru persoanele care doresc să-și deschidă o afacere.

3.2.3. Școlarizarea

O problemă importantă în partea din deal este frecventarea neregulată de către populația romă a grădinițelor și școlilor. Copiii romi nu au obișnuința de a merge la școală, încep, însă abandonează foarte des. Mai mult, părinții acestora la fel au cunoștințe reduse și deseori nu pot să-și ajute copiii cu temele școlare. Toate acestea duc și la rezultate educaționale foarte scăzute. Din 281 copii frecventează școala doar 100 dintre care regulat – 75, neregulat – 3, iar plecați definitiv – 16.

De asemenea o altă problemă este insuficiența locurilor în grădinițe. În acest an de studii, au fost doritori din familiile rome de a da copiii la grădiniță, însă locuri nu mai sunt, căci actuala grădiniță e foarte mică. Familiile respective nu au dorit să meargă la altă instituție din cauza amplasării îndepărtate.

Necesități:

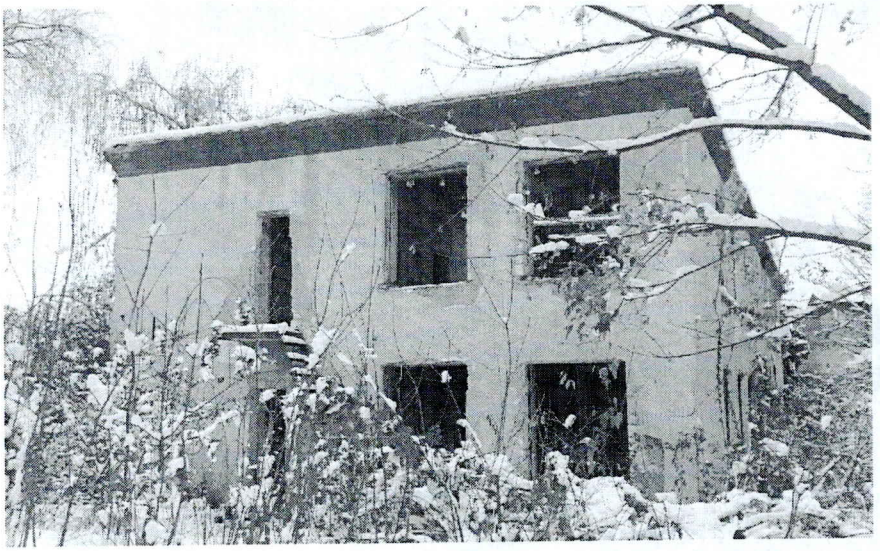
Sprijinul pentru copii neșcolarizați, ar trebui să includă, în primul rând, sporirea posibilității de a putea frecventa grădinița și școala, pentru a spori oportunitățile de angajare. Activitățile de sprijinire ale copiilor, inclusiv prin organizarea timpului liber, vor contribui, în mod semnificativ la reducerea nivelului scăzut de cunoaștere, având în plus un impact pozitiv asupra perspectivelor de viață ale copiilor înșiși.

Potențial:

Instituțiile educaționale situate în zona de revitalizare au deja o ofertă largă pentru copii, inclusiv sub formă de activități extra – curriculare. Extinderea acestei activități și adaptarea acesteia la nevoile specifice reprezintă o sarcină importantă în procesul de revitalizare.

Susținerea activităților de promovare a școlarizării printre copii și părinți ar avea un efect pozitiv de lungă durată (de ex. proiectul ONG-ului „Dacia").

Un potențial enorm îl deține fosta grădiniță nr. 4, astăzi abandonată.

Aici ar putea fi reconstruită grădiniță cu organizarea unor funcții suplimentare, de ex: școală serală, activități extra-curriculare, spații publice, ș.a.

Fig. 24 Grădinița nr. 4, abandonată, ruinată. (sursa: vizite de teren, noiembrie 2021).

3.2.4. Securitatea rutieră

O problemă destul de importantă în zona de revitalizare a mun. Soroca este siguranța redusă a pietonilor. În multe părți ale zonei, în special în preajma instituțiilor educaționale, nu există trotuare, treceri pietonale, iar cele existente sunt în stare tehnică precară.

Necesități:

Este absolut necesară asigurarea securității pietonilor, în special a copiilor și bătrânilor pentru traversarea drumurilor, precum și deplasarea în siguranță pe trotuare și zone rezervate pietonilor.

Potențial:

Îmbunătățirea siguranței poate fi realizată prin investiții în domeniul reparării și extinderii rețelei de trotuare și piste pentru bicicliști. În plus este, este important să se sporească siguranța pe străzi și punctele de trecere a pietonilor, de exemplu prin iluminare stradală pe timp de noapte.

3.3. Sfera economică

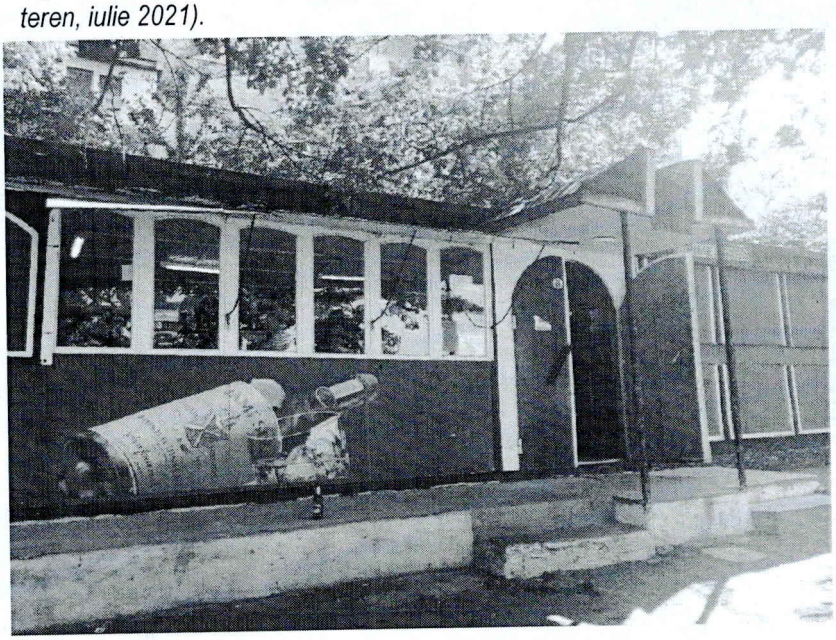
Cele mai importante probleme economice ale zonei de revitalizare din orașul Soroca includ activitatea economică redusă, lipsa magazinelor locale, lipsa unei piețe agricole. Există doar două gherete mici care comercializează produse alimentare de bază. Aceste gherete nu sunt în măsură să depășească concurența marcheturilor. În percepția socială, ele pot fi, de asemenea, tratate ca neatractive datorită prețurilor mai ridicate și unui asortiment scăzut de produse. Astfel, majoritatea locuitorilor din zonă sunt nevoiți să-și facă cumpărăturile la piața din centrul orașului. De asemenea, activitatea de producere este limitată. În zonă activând doar o moară care lucrează sezonier. Altă activitate economică este o spălătorie auto, care activează neregulat.

Necesități:

Locuitorii din zonă au nevoie de o diversificare ofertei în magazinele locale. Este necesară amenajarea unei piețe agricole ca un punct important pe harta comercială a zonei de revitalizare ce ar răspunde nevoilor oamenilor de a face cumpărături zilnice.

Se simte nevoia de a susține inițiativele antreprenoriale locale, căci romii au spiritul de comerț. Acesta ar permite intensificarea activității economice și ar produce locuri de muncă.

Fig. 25 Unul dintre cele 2 magazine deschise în zonă (sursa : vizită de teren, iulie 2021).

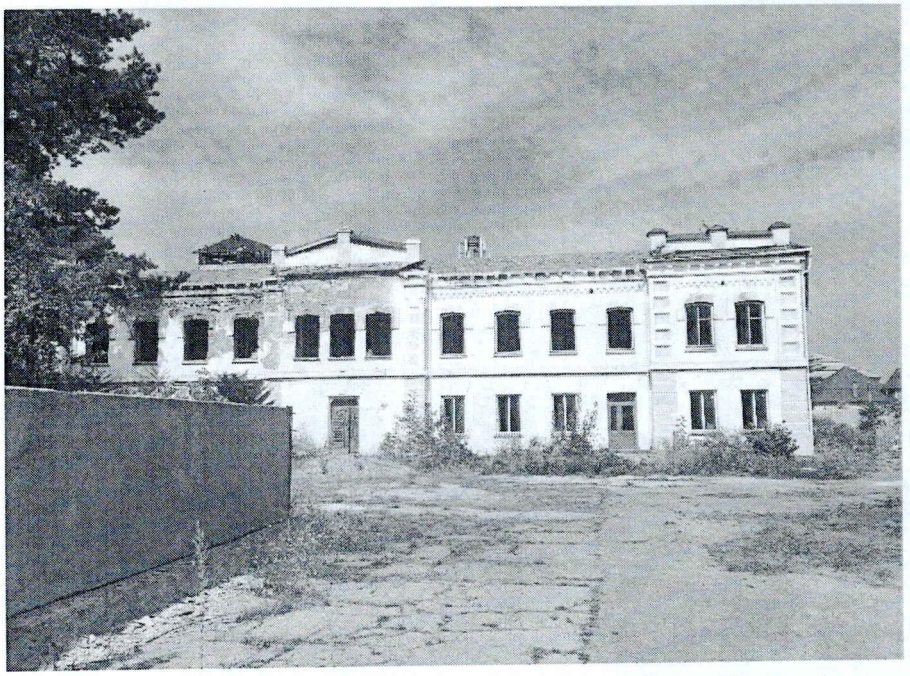

Potențial:

O piață agricolă sau un târg săptămânal pot fi amenajate la intersecția străzilor V. Stroescu și Calea Bălțului.

Aceasta ar răspunde necesităților locuitorilor și ar aduce activitate economică.

De asemenea, un mare potențial îl dețin fostele întreprinderi care astăzi nu mai activează. De exemplu, spațiul fostei fabrici de vin cu clădiri din sec. XIX care astăzi este proprietate privată. Reabilitarea acesteia poate atrage noi investiții care ar putea contribui la dezvoltarea zonei. Alte afaceri precum fosta fabrică de prelucrare a hrișcăi, o brutărie, o cafenea aparțin romilor sunt astăzi închise. Reabilitarea acestora și susținerea la etapa inițială de dezvoltare ar putea anima economia sectorului dat.

Ar putea fi instituit un serviciu de consultanță pentru persoanele care doresc să-și deschidă o afacere locală.

3.4. Sfera de mediu

3.4.1. Evacuarea deșeurilor

În analiza aprofundată a zonei de revitalizare sunt prezentate probleme ce țin de prezența gunoiștilor autorizate și neautorizate. În sectorul „Dealul Romilor" numărul de gunoiști neautorizate – 6, este mai mare decât cele autorizate – 2. Iar pe lângă aceasta sunt un șir de gunoiști mai mici în diverse locuri, care la fel nu sunt evacuate.

Fig. 28 Gunoiște improvizată pe teritoriul grădiniței abandonate (Sursa: vizită de teren, iulie 2021)

Necesități:

Pentru asigurarea sănătății locatarilor din zona de revitalizare este nevoie asigurarea curățeniei străzilor, instalarea tomberoanelor, evacuării regulate a gunoiului.

De asemenea se simte o nevoie stringentă de sensibilizare, campanii de conștientizare a problemelor de mediu și efectul acestora.

Potențial:

Problema gunoiștilor neautorizate poate fi eliminată prin amplasarea tomberoanelor/stațiilor pentru gunoiul menajer.

De asemenea, prin instituțiile educaționale din zonă (grădinița, gimnaziul, colegiul) poate fi învățată și promovată colectarea deșeurilor, efectele deșeurilor și metode cum poate fi diminuată producerea gunoiului și respectiv, amplasarea tomberoanelor speciale pentru diferite tipuri de gunoi.

3.4.2. Poluarea aerului

> *„Această gunoiște e ca o bombă cu acțiune lentă."*
>
> *(Ion, locatar din ZR, despre gunoiștea de lângă grădiniță).*

În oraș nu există un sistem de monitorizare a calității aerului, însă din studiul efectuat putem menționa că în această zonă sunt multe case la sol unde ca agent termic servește lemnul și cărbunele, astfel există o probabilitate mare de creștere a emisiilor de carbon. Emisiile de carbon, care rezultă în principal din utilizarea surselor de căldură necorespunzătoare, conduc la consecințe negative semnificative asupra sănătății.

Gunoiștile improvizate/neautorizate, de unde gunoiul nu este evacuat, creează substanțe nocive care sunt eliminate în sol și în aer. În perioada caldă a anului, mirosul de lângă aceste gunoiști devine insuportabil, creând probleme locatarilor din preajmă.

De asemenea, calitatea aerului este afectată de transportul auto, deoarece strada principală a zonei (str. Vasile Stroescu) este utilizată de transportul de divers tonaj care traversează orașul pentru a ajunge în alte localități din nordul republicii.

Trebuie menționat faptul că în această zonă, suprafața spațiilor verzi este redusă, însă acestea ar putea capta substanțele nocive din aer.

Necesități:

Pentru asigurarea sănătății locuitorilor, este nevoie de o monitorizare constantă a calității aerului și realizare măsurilor de protecție a mediului, cum ar fi evacuarea deșeurilor, înlocuirea dispozitivelor de încălzire cu sobe prin gazificarea tuturor locuințelor și instalarea sistemelor autonome de încălzire cu gaze naturale, interzicerea mașinilor de mare tonaj să traverseze orașul, mărirea spațiilor verzi.

Potențial:

Orașul deja are o rețea extinsă de gazificare, iar cu un oarecare suport, locatarii și-ar putea înlocui sistemul de încălzire existent (pe cărbuni) pe cel pe gaze naturale sau lemne/peleți.

Primăria Soroca care anual oferă în calitate de ajutor material cărbuni, ar putea înlocui acestea cu lemne, peleți sau contribuție pentru gazificare.

De asemenea, s-ar putea aproba o decizie care ar interzice intrarea în oraș a mașinilor de mare tonaj sau ocolirea pe alte străzi mai puțin populate.

Zona de Revitalizare se mărginește cu o pădure care ar putea fi amenajată și ar servi drept o nouă zonă verde pentru locuitorii din zonă.

3.5. Sfera spațial – funcțională

3.5.1. Starea clădirilor

Zona de revitalizare este compusă din blocuri cu apartamente și case la sol. Blocurile în mare parte sunt clădiri vechi din anii 1960-1970, iar casele particulare au fost construite în perioade diferite (1980-2010).

Blocurile locative sunt într-o stare avansată de degradare. La nivel de oraș/zonă nu au fost întreprinse măsuri centralizate de reparație a blocurilor locative, deja locatarii, în mod individual și-au reparat propriile apartamente. Există blocuri locative, locuite preponderent de populația romă care nu sunt conectate la rețeaua de apă și canalizare, locatarii descurcându-se cu propriile forțe.

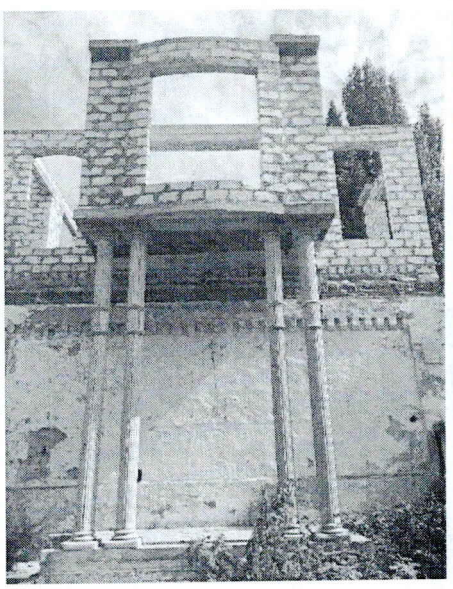

Fig. 29 Acest bloc nu are aprovizionare cu apă și canalizare (Sursa: vizită de teren, iulie 2021).

Fig. 30 Bloc de locuit, cunoscut sub numele de „Șanhai" din cauza populației sărace care locuiește aici, preponderent de etnie romă (sursa: vizită de teren, iulie 2021).

O caracteristică specifică Dealului Romilor, care intră în Zona de Revitalizare, sunt casele particulare de dimensiuni impunătoare, numite și „palate". Aceste case imense sunt o manifestare a particularităților culturale ale romilor, aceștia considerând un prestigiu să ai o casă mare. Casele romilor au devenit o carte de vizită a Sorocii. Însă, de cele mai dese ori, aceste case nu sunt finisate din motive financiare. În perioada rece a anului familiile stau în 1-2 camere încălzite, iar restul casei nu se încălzește din cauză că este foarte scump. O altă explicație pentru aceste case imense nefinisate este eschivarea de la plata impozitelor (taxele pentru o casă atât de mare, dată în exploatare și înregistrată la cadastru ar ajunge la câteva mii de lei pe an).

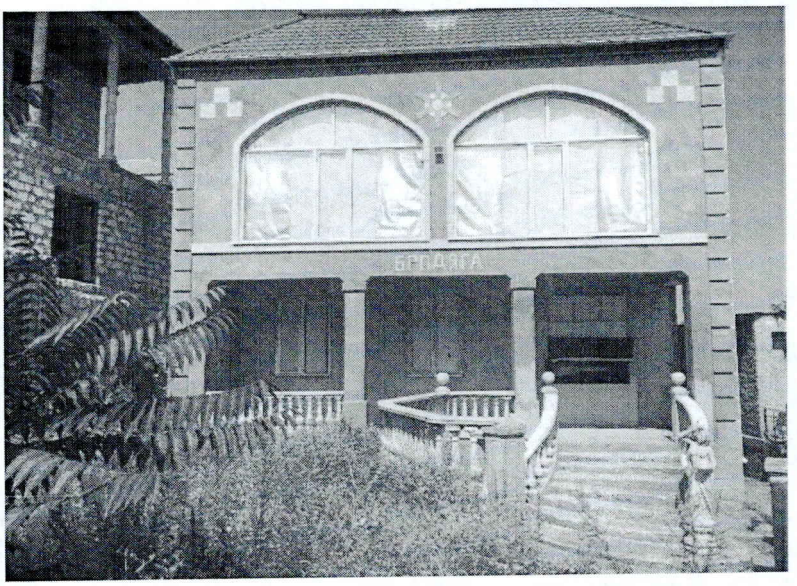

Fig. 31, 32 Case nefinisate, ce aparțin romilor (sursa foto: vizite de teren, septembrie 2021)

Fig. 33 Casa unei familii de romi din Zona de Revitalizare (sursa: https://zik.ua/news/2016/05/24/po_toy_bik_dnistra_soroka__tsyganska_stolytsya_701865)

Necesități:

În Zona de Revitalizare sunt blocuri de locuit cu statut de proprietate privată în stare precară care au nevoie urgent de renovații. Locatarii nu au surse proprii pentru reparație de aceea au nevoie de susținere din afară (de la autoritățile locale, centrale, agenți economici, etc) pentru a-și asigura minimul de condiții de trai (apă, canalizare, încălzire).

Potențial:

Clădirile existente pot fi renovate din granturi publice sau internaționale sau locuitorii ar putea fi susținuți pentru asigurarea condițiilor decente de trai: apă, canalizare, încălzire, după care să fie stimulate investițiile în eficiența energetică a clădirilor.

Casele romilor au un potențial turistic enorm. Dealul Romilor este deja cunoscut, iar dezvoltarea unor itinerare turistice în această zonă, deschiderea unor restaurante/pensiuni/hosteluri ar aduce beneficii economice întregii zone.

3.5.2. Spații publice

În zona de revitalizare practic nu există spații publice, iar unicul teren care aparține municipalității (pe lângă fosta grădiniță) este abandonat.

Curțile blocurilor de locuit sunt spații semi-private, care servesc locatarilor, însă de cele mai dese ori nu sunt amenajate sau sunt folosite ca parcare.

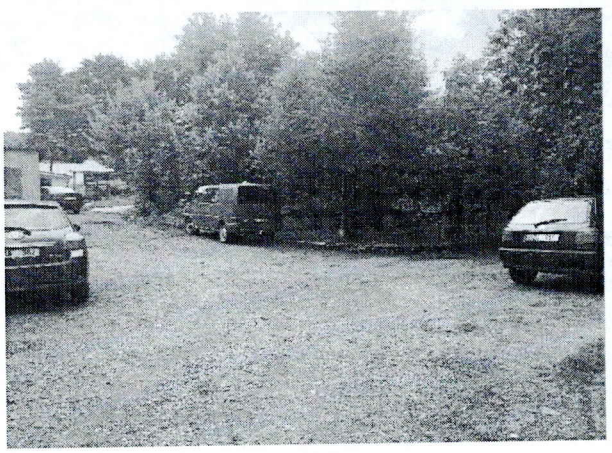

Fig. 34 Spații din fața blocurilor de locuit (sursa: vizită de teren, septembrie 2021).

Pentru plimbări sau recreere sunt folosite ogrăzile și terenurile sportive ale instituțiilor de învățământ (Gimnaziul „D. Matcovschi sau Colegiul Agricol). Însă, administrația acestor instituții se plâng că persoanele care vin nu păstrează curățenia sau distrug mobilierul stradal sau alte bunuri.

În Zona de Revitalizare se poate observa și o segregare a utilizării spațiilor publice. Unele spații fiind mai mult folosite de locuitori de etnie romă (de ex. Pitaciok). Acest spațiu a fost amenajat cu suportul financiar oferit din aa

Fig. 35 „Pitaciok" – așa se numește spațiul central al comunității rome, unde se întâlnesc (de obicei, doar bărbații) pentru a discuta/rezolva problemele din comunitate.

În Zona de Revitalizare se poate observa și o segregare a utilizării spațiilor publice. Unele spații fiind mai mult folosite de locuitori de etnie romă (de ex. Pitaciok). Acest spațiu a fost amenajat cu suportul financiar oferit din partea Guvernului Polonez prin intermediul revitalizării urbane în cadrul implementării proiectului „Implicarea civică în amenajarea spațiului public de la intersecția străzilor Calea Bălțului și Vasile Stroiescu mun. Soroca" în anul 2019.

Spațiul de comunicare al romilor „Pitaciok" a fost amenajat pentru ai oferi un aspect mai plăcut și mai sigur.

Necesități:

Se simte o nevoie acută de spații publice inclusive amenajate pentru locuitorii din zona de revitalizare.

Potențial:

Spațiile existente din curțile blocurilor sunt destul de mari și ar putea fi amenajate pentru locuitori și luate la întreținerea primăriei.

3.5.3. Zonele de verdeață și de agrement

Zonele verzi și zonele pentru recreere sunt de o importanță foarte mare pentru locuitorii orașului Soroca. Spațiile de agrement cum ar fi parcurile din oraș, locurile de joacă pentru copii îndeplinesc multe nevoi ale comunității locale, îndeplinind funcții de mediu, și contribuie la îmbunătățirea calității aerului și apei. În zona de revitalizare a municipiului Soroca nu există zone de agrement, decât terenul Colegiului Agricol și terenul sportiv din curtea gimnaziului „Dumitru Matcovschi" unde atât tinerii și mamele tinere cu copii cât și celelalte categorii de vârste își petrec timpul liber, efectuând plimbări și alte genuri de distracții. Aici ar trebui să menționăm că problema expusă de către locuitorii zonei este insuficiența locurilor de agrement în raport cu media pe oras. După datele din PUG,

zonelor Dealul Romilor și Hidroinpex, care fac parte din Zona de Revitalizare, le revin cele mai mici suprafețe de zone verzi din oraș – 0,08 ha/1000 loc și respectiv 0,09, comparativ cu media pe oraș de 0,94 ha/1000 loc.

Necesități:

Ca parte a procesului de modernizare, zonele verzi și facilitățile sportive existente ar trebui ar trebui să fie adaptate standardelor contemporane, iar oferta ar trebui completată cu noi atracții. Creșterea ofertei de agrement ar trebui să servească diferite grupuri sociale, inclusiv celor excluși, de exemplu, bătrânii și copiii, mamele tinere.

Potențial:

Terenurile Colegiului Tehnic Agricol ocupă o parte din zona de revitalizare și ar putea suplini o parte din necesitățile locale pentru spații verzi și de agrement. Administrația Colegiului este deschisă spre cooperare în acest sens.

De asemenea sunt două terenuri private (în fața blocului „Șanhai" și vizavi de Gimnaziul „D. Matcovschi") care print-un parteneriat public-privat ar putea fi amenajat și utilizat în folosul comunității locale.

Fig. 36
Teren privat abandonat, cu potențial de revitalizare.
(sursa: vizită de teren, septembrie 2021)

3.5.4. Accesul la servicii publice

Zona de revitalizare a municipiului Soroca se caracterizează printr-un acces dificil la cele mai importante servicii publice. Aici nu există instituții publice medicale, administrative, populația fiind nevoită să meargă în centrul orașului pentru a rezolva oarecare probleme de sănătate sau acte oficiale. În zonă sunt prezente doar 1 bibliotecă publică și 2 instituții educaționale active (Gimnaziul D. Matcovschi, grădinița nr. 7) care necesită renovări și 1 grădiniță abandonată. Gimnaziul D. Matcovshi nu are izolare termică, iar grădinița nu este conectată la gaze naturale și se încălzește cu electricitate, ceea ce este foarte costisitor. Doar o parte din grădiniță este utilizată, din cauza că nu au fost renovate toate spațiile existente; terenul de joacă pentru copii necesită adaptare la condiții moderne de joc, fiind folosit un teren improvizat din apropiere, ceea ce într-un final creează incomodități pentru copiii care frecventează grădinița respectivă.

Necesități:

În zona de revitalizare este necesară creșterea capacității în instituțiile educaționale. Astfel, se cere îmbunătățirea condițiilor în grădinița ce operează (nr. 7) și renovarea grădiniței abandonate (nr. 4).

De asemenea, locuitorii au nevoie de susținere pentru a accesa serviciile publice prin îmbunătățirea circulației rutiere pentru a ajunge mai ușor la destinație.

Potențial:

În grădinița operațională ar putea fi renovate spațiile nefuncționale și ar putea fi adaptată la condițiile actuale deoarece există suficient spațiu care ar putea fi reparat, astfel încît pentru zona respectivă ar fi posibil de acoperit cererea în raport cu oferta de beneficiari. Deasemenea ultimile inovații apărute pe piața economică în ceea ce privește instalarea bateriilor solare ar permite ca această grădiniță să fie dotată cu sistem de încălzire prin instalare acestui sistem de încălzire care ar permite o eficientizare la maxim a energiei termice, astfel încît să fie minimalizate la maxim cheltuielile de întreținere din bugetul local.

De asemenea, un potențial enorm îl deține grădinița nr. 4 abandonată, care odată renovată ar suplini cererea de locuri de educație timpurie și ar crea locuri de muncă în zona de revitalizare.

Fig. 37 Unica grădiniță din zonă și terenul improviz at.

Fig. 38 Spațiu din grădiniță, neutilizat din lipsă de surse financiare (sursa: vizită de teren, septembrie 2021).

Fig. 39 Din cauza spațiului disponibil limitat, copiii se ocupă, mănâncă și dorm în aceeași sală (sursa: vizită de teren, noiembrie 2021).

3.6. Sfera tehnică

3.6.1. Infrastructura rutieră și pietonală

Zona de revitalizare este amplasată în zona de deal a orașului, cu drumuri republicane ce conectează cu alte orașe din nordul țării. Doar artera republicană a fost renovată, celelalte drumuri adiacente din zonă și din curțile blocurilor sunt în stare degradată. Trotuarele sunt într-o stare proastă, fapt ce creează multe incomodități pentru pietoni și afectează siguranța lor la trafic. Pistele pentru bicicliști lipsesc. Parcările sunt neorganizate atât pe marginea drumurilor, cât și în curțile blocurilor.

Din cauza drumurilor rele, rutele de transport public evită pe timp nefavorabil să circule pe unele drumuri, creând dificultăți de deplasare.

Necesități:

Este necesară reparația drumurilor adiacente, organizarea traficului și al parcărilor. Este prioritară asigurarea securității pietonilor prin amenajarea trotuarelor. Pistele pentru bicicliști ar suplini necesitățile de mobilitate urbană.

Locuitorii zonei au nevoie de asigurarea calității transportului public (cu orar stabil, rezilient la condițiile vremii).

Potențial:

Investițiile în infrastructura publică (drumuri, trotuare, piste pentru bicicliști) vor contribui direct la îmbunătățirea calității vieții în zona de revitalizare, care astfel ar deveni una atractivă pentru locuit și petrecerea timpului.

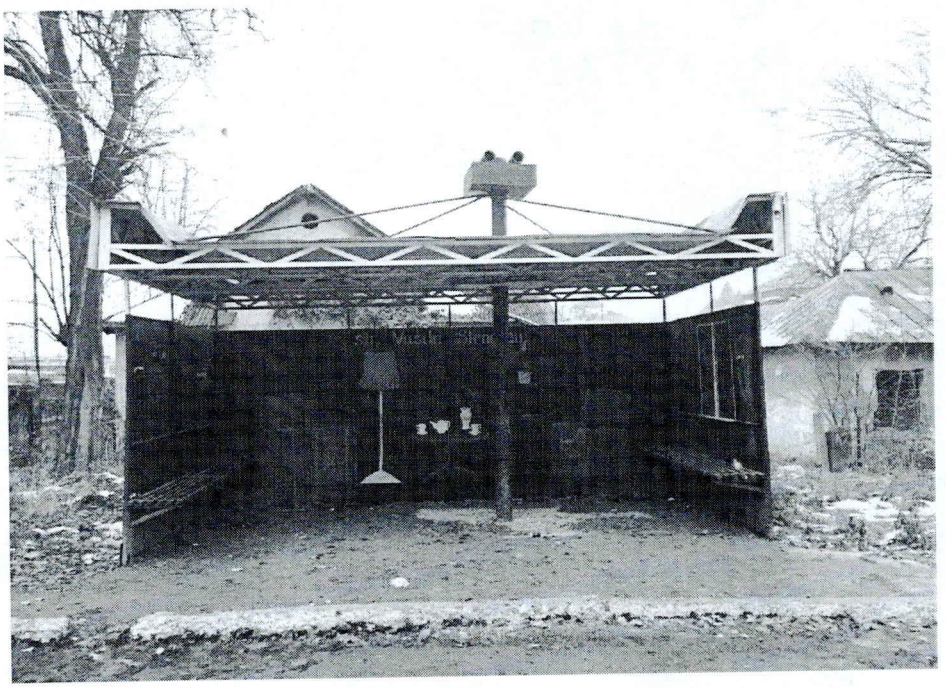

Fig. 40 Stație de așteptare a transportului din strada Vasile Stroescu – principala arteră a zonei de revitalizare (sursa foto: vizită de teren, noiembrie 2021).

3.6.2. Iluminat stradal

În zona de revitalizare există iluminat public doar pe străzile principale: Vasile Stroescu și Cale Bălțului. Pe celelalte străzi, stradele, curțile blocului iluminatul lipsește, ceea ce creează nesiguranță, disconfort și situații de risc.

Necesități:

Pentru asigurarea siguranței și confortului locuitorilor este necesară instalarea iluminatului stradal pe toate străzile din zona de revitalizare.

Potențial:

În zona de revitalizare ar putea fi lansat un proiect-model de instalarea a iluminatului smart care ar avea efect multiplu: de testare a tehnologiei, de economisire a energiei și desigur siguranța locuitorilor.

3.6.3. Infrastructura edilitară (electricitate, gaze naturale, apă, canalizare)

În zona de revitalizare este extinsă rețeaua electrică, practic toate casele de locuit și instituții sunt conectate. Însă există puține cazuri din lipsa de surse financiare și neachitarea facturilor, apartamentele au fost deconectate.

Rețeaua de gaze naturale este mai puțin dezvoltată fiindcă necesită investiții și din partea utilizatorilor. Doar aproximativ 25% din casele particulare sunt conectate, celelalte folosesc lemnele sau cărbunele pentru încălzire, ceea ce afectează mediul înconjurător. Nici grădinița din zonă nu este conectată la gaze naturale, încălzirea fiind cu electricitate, ceea ce este foarte costisitor pentru instituție.

Încălzirea centralizată lipsește atât în zona de revitalizare, cât și în întreg orașul Soroca. Unele apartamente la bloc sunt conectate și se încălzesc cu gaze naturale, pe când celelalte au sobe improvizate direct în apartament, ceea ce creează situații de risc de incendiu sau deces de la monoxizi de carbon.

Rețeaua de canalizare este numai pe străzile centrale ca Vasile Stroiescu și Calea Bălțului, respectiv instituțiile și blocurile de locuit din preajmă sunt conectate la rețeaua de canalizare ceea ce nu putem spune despre casele de locuit care au canalizații proprii pe lângă case care creează incomodități și afectează solul și apele freatice, chiar dacă sunt evacuate lunar. Sunt cazuri de neachitare și debranșare de la apeduct (de cele mai dese ori familiile rome care nu au surse de existență stabile). Din lipsă de apă și canalizare, unele familii nu-și pot asigura igiena personală, își pun în pericol sănătatea și sunt stigmatizați de societate.

Necesități:

Locuitorii zonei au nevoie de asigurarea unui minim de trai decent și sigur prin alimentarea cu apă, canalizare, o sursă sigură de încălzire.

Potențial:

Pentru asigurarea igienei personale ar putea fi organizată o baie publică și o spălătorie de rufe (ceea ce ar putea fi și afaceri locale). De asemenea, extinderea rețelei de apă, canalizare și gaze naturale în zona de revitalizare este posibilă din surse locale și internaționale.

IV. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE

4.1. Viziunea de dezvoltare a Zonei de Revitalizare

La începutul anului 2026, în urma implementării PRU, în zona de revitalizare „Dealul Romilor" din mun. Soroca, localnicii simt îmbunătățirea calității vieții în zona în care trăiesc.

Populația de etnie romă deține capacități profesionale în domeniul alimentației publice, prestării serviciilor și turismului, ceea ce contribuie la angajarea în câmpul muncii și diminuarea dependenței de ajutoarele sociale. Copiii din familiile rome frecventează regulat instituțiile educaționale.

În zonă sunt amenajate spații publice inclusive ce răspund necesităților de comunicare, socializare, recreere și contribuie la incluziunea socială a romilor.

Zona are un aspect plăcut, deține o infrastructură edilitară dezvoltată și este considerată o zonă atractivă atât de localnici, cât și de vizitatorii străini.

4.2. Obiectivele de dezvoltare a Zonei de Revitalizare

Pentru a realiza viziunea de dezvoltare a Zonei de Revitalizare este nevoie de a atinge niște scopuri și obiective. Astfel, pentru revitalizarea zonei selectate din mun. Soroca, sunt stabilite următoarele obiective strategice:

	Obiective strategic	**Scopuri specifice**
1	Sporirea nivelului de trai, a incluziunii sociale și oportunităților de dezvoltare a tuturor grupurilor sociale	**A.** Promovarea incluziunii sociale a romilor și diminuarea stereotipurilor **B.** Susținerea copiilor romi în procesul de școlarizare **C.** Diminuarea sărăciei extreme printre cetățenii de etnie romă
2	Îmbunătățirea calității spațiilor publice pentru stimularea interacțiunilor sociale, comunicării și agrementului	**A.** Amenajarea spațiilor publice inclusive **B.** Sensibilizare locuitorilor cu privire la problemele de mediu **C.** Asigurarea securității și calității infrastructurii rutiere și pietonale
3	Intensificarea activității economice prin valorificarea potențialului local	**A.** Crearea noilor locuri de muncă **B.** Susținerea inițiativelor antreprenoriale locale **C.** Asigurarea șanselor de pregătire profesională pentru romii apți de muncă

V. PROIECTE PENTRU ZONA DE REVITALIZARE. FIȘE CONCEPTUALE

A. Proiecte de bază

Nr proiectului	1
Titlul proiectului	**Reconstrucția capitală a grădiniței de copii nr. 4 din mun. Soroca**
Obiective și scopuri	1A, 1B, 3A
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor"
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca
Grupurile țintă	Copii de vârstă preșcolară, inclusiv copiii romi; Locuitorii din zonă din toată partea de deal al mun. Soroca;
Descrierea proiectului	Proiectul vizează renovarea completă a grădiniței abandonate și asigurarea unui număr suficient de locuri pentru școlarizarea copiilor din zonă și crearea noilor locuri de muncă. Proiectul prevede următoarele scopuri și acțiuni: - Revizuirea și aprobarea proiectului existent; - Demararea lucrărilor de construcție conform standardelor europene, utilizând tehnologii moderne de eficiență energetică ; - Noua clădire prevede spații suficiente pentru petrecerea activităților pe diferite domenii, bucătărie dotată cu utilaj modern, sală festivă amenajată cu mobilier și tehnică performantă pentru petrecerea activităților culturale. - Spațiul aferent clădirii va fi amenajat cu utilaj sportiv și terenuri de joacă pentru copii de vârstă preșcolară. - O parte din terenul clădirii va fi amenajat drept spațiu public deschis pentru toți locuitorii zonei.
Cost estimativ	10 mln lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Finanțatori externi.
Rezultate estimate	Sporirea numărului de locuri suficiente pentru copii romi în instituțiile preșcolare; Diminuarea ratei absenteismului și abandonului școlar; Participarea copiilor de toate etniile în activitățile curriculare și extra-curriculare; Noi locuri de muncă; Spații publice inclusive pentru recreere
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Grădiniță renovată și funcțională; numărul de copii ce frecventează stabil grădinița (incl. copiii romi); numărul de locuri de muncă suplinite.
Nr proiectului	**2**
Titlul proiectului	**Reparația capitală a grădiniței de copii nr. 7 din mun. Soroca**
Obiective și scopuri	1A, 1B, 2A
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor"
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca
Grupurile țintă	Copii de vârstă preșcolară, inclusiv copiii romi; Locuitorii din zonă, din toată partea de deal al mun. Soroca;
Descrierea proiectului	Proiectul vizează renovarea completă a grădiniței operaționale și asigurarea unui număr suficient de locuri pentru școlarizarea copiilor din zonă. Proiectul prevede următoarele scopuri și acțiuni: - Elaborarea și aprobarea unui deviz de cheltuieli; - Demararea lucrărilor de reparație capitală conform standardelor europene, utilizând tehnologii moderne de eficiență energetică ; - Clădirea reparată prevede spații suficiente pentru petrecerea activităților pe diferite domenii, fiecare sală de grupă să aibă dormitoare separate, bucătărie dotată cu utilaj modern, sală festivă amenajată cu mobilier și tehnică performantă pentru petrecerea activităților culturale, sală sportivă

Nr proiectului	**3**
Titlul proiectului	**Elaborarea și desfășurarea cursurilor de pregătire profesională în domeniul alimentației publice, prestării serviciilor și turismului**
Scop și obiective	1A, 1C, 3A, 3C,
Localizarea	Zona de Revitalizare a mun. Soroca.
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca; Centrul pentru tineret DACIA.
Grupurile țintă	Femei și bărbați de origine romă, de vârsta 18-50 ani, locuitorii ai zonei de revitalizare
Descrierea proiectului	Acest proiect are drept scop instruirea profesională a locuitorilor de origine romă, în domeniile de interes sporit: alimentație publică, servicii de reparație, ospitalitate. În urma instruirilor profesionale romii vor avea șanse mai mari de a obține un loc de muncă, să acumuleze experiență profesională, ceea ce le va permite să se întrețină pe sine și familiile lor. Vor fi elaborate programe pe domenii în cooperare cu instituțiile operante în oraș. Cursurile se vor desfășura la ore comode, în spațiile instituțiilor partenere, la un preț accesibil pentru candidații interesați.
Cost estimativ	1 mln. lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Fundația „Polish aid"; Finanțatori externi
Rezultate estimate	Cetățeni de origine romă instruiți ce dețin capacități profesionale suficiente pentru a fi acceptați la muncă; micșorarea numărului de șomeri; diminuarea sărăciei.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de persoane care au finisat cursurile de pregătire profesională.

Nr proiectului	**4**
Titlul proiectului	**Desfășurarea anuală a „Festivalului Romilor" în zona de revitalizare**
Scop și obiective	1A, 2A, 3A, 3B
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor"
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca; Consiliul raional Soroca; ONG „BAREROM"
Grupurile țintă	Locuitorii de etnie romă din mun. Soroca; Locuitorii de etnie romă din Republica Moldova; Locuitorii mun. Soroca
Descrierea proiectului	„Festivalul romilor" va fi organizat în jurul zilei de 8 aprilie când se marchează Ziua Internațională a Romilor. În cadrul festivalului vor fi organizate diverse activități pentru a prezenta și promova tradițiile și cultura romilor (dansuri, cântece, expoziție de fotografii, excursii, bucate tradiționale, etc.). În organizarea și desfășurarea festivalului va participa activ comunitatea romă. Acesta este o posibilitate atât de promovare a Zonei de Revitalizare, cât și a întregii comunități rome atât pe plan local cât și internațional. Acest festival va spori vizibilitatea comunității rome și va contribui la dezvoltarea turismului local.
Cost estimativ	100 mii lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Consiliul Raional Soroca; Fundația „Polish adid"; ONG „BAREROM"; Agenți economici; Potențiali finanțatori.
Rezultate estimate	Promovarea culturii și tradițiilor specifice cetățenilor de etnie romă; diminuarea stereotipurilor negative față de romi și sporirea incluziunii sociale; dezvoltarea și promovarea turismului.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Două ediții desfășurate a festivalului (2020, 2021); numărul de participanți la festival (din oraș/țară/din afara țării); numărul de cetățeni romi implicați în organizare și desfășurare.

Nr proiectului	**5**
Titlul proiectului	**„Oaza tinereții" – amenajarea lacului de pe teritoriul Colegiului Tehnic Agricol**
Scop și obiective	2A, 2C, 1A
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor", spațiu public în preajma Colegiului Tehnic Agricol.
Instituția responsabilă	I.P. Colegiul Tehnic Agricol; Primăria mun. Soroca
Grupurile țintă	Studenții Colegiului Tehnic Agricol; Locuitorii din zonă; Locuitorii din parte de deal a mun. Soroca
Descrierea proiectului	Acest proiect prevede amenajarea unui spațiu public de recreere și comunicare care la moment lipsește. În urma realizării proiectului lacul va fi curățat și amenajat cu un foișoare în mijlocul lacului, iar spațiul aferent va fi iluminat pe timp de noapte, locuri amenajate cu bănci pentru odihnă și petrecerea timpului liber. Dotarea cu pomi, flori, urne pentru a servi exemplu de îngrijire a mediului. Acest spațiu nou va suplini necesitățile studenților și a localnicilor și va contribui la interacțiune diverse grupuri de utilizatori de vârste și etnii diferite.
Cost estimativ	700000 lei.
Sursa de finanțare	Finanțatori externi. Colegiul Tehnic Agricol.
Rezultate estimate	Lac și spațiul aferent amenajat; creșterea atractivității zonei; extinderea spațiilor verzi; relații sociale pozitive între diverse grupuri de utilizatori.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Spațiu public amenajat conform scopurilor propuse; numărul de utilizatori de diverse categorii (sex, vârstă, etnie, loc de reședință).

Nr proiectului	**6**
Titlul proiectului	**Modernizarea și reabilitarea acceselor pietonale din strada Vasile Stroiescu**
Scop și obiective	2A, 2C,
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor", strada Vasile Sroiescu
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca;
Grupurile țintă	Locuitorii de origine romă din zonă; Locuitorii din partea de deal a mun. Soroca
Descrierea proiectului	Proiectul presupune realizarea lucrărilor de modernizare, reparații și întreținere a acceselor pietonale pe strada Vasile Stroiescu. În acest sens, se vor realiza următoarele activități: - reabilitarea trotuarelor pe ambele părți ale străzii; - modernizarea sistemului public de iluminat stradal prin instalarea felinarelor suplimentare la nivelul trotuarelor; - accesibilizarea zonelor verzi prin înnoirea plantațiilor multianuale, a arbuștilor și a copacilor; - instalarea băncilor sau altor elemente de mobilier urban care vor încuraja locuitorii să interacționeze și să petreacă timp în spațiul public;
Cost estimativ	2 mln. lei.
Sursa de finanțare	Surse externe Bugetul municipal – 10% Fonduri naționale – 90%
Rezultate estimate	Modernizarea și reabilitarea spațiului public de pe strada Vasile Stroiescu
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul intervențiilor pentru reabilitarea spațiului public. Numărul persoanelor care folosesc spațiul public revitalizat.

Nr proiectului	**7**
Titlul proiectului	**Campanie de sensibilizare și organizare a managementului deșeurilor**
Scop și obiective	2B, 1A
Localizarea	Zona de Revitalizare „Dealul Romilor".
Instituția responsabilă	Primăria Mun. Soroca; Direcția Gospodăriei Locativ Comunale Soroca
Grupurile țintă	Locuitorii din zona de revitalizare; Locuitorii din partea de deal a orașului
Descrierea proiectului	Proiectul are două componente: educațională și infrastructurală. Prima componentă prevede organizarea sesiunilor de instruire în instituțiilor educaționale cu privire la deșeuri și efectele acestora, metode de reducere a gunoiului, colectarea separată, etc și desfășurarea campaniei de sensibilizare la televiziunea locală. A doua componentă include acțiuni de salubrizare pentru evacuarea gunoiului existent, amenajarea rampelor de gunoi în zona de revitalizare și organizarea evacuării regulate și eficiente a deșeurilor de către DGLC.
Cost estimativ	3 mln lei.
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca; Fundația „Polish aid"; Potențiali donatori.
Rezultate estimate	Curățenie și aspect plăcut al zonei de revitalizare; rampe organizate de evacuare a deșeurilor; locuitori conștienți de efectele nocive ale deșeurilor și familiarizați cu tehnici prietenoase mediului și sănătății.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul de rampe amenajate de evacuare a deșeurilor; numărul gunoiștilor neautorizate; numărul de participanți la acțiunile de salubrizare și campaniile de informare și instruire.

Nr proiectului	**8**
Titlul proiectului	**Amenajarea unei piețe agricole în zona de revitalizare**
Scop și obiective	3A, 3B, 2A, 1A
Localizarea	Zona de revitalizare „Dealul Romilor”
Instituția responsabilă	Primăria mun. Soroca;
Grupurile țintă	Locuitorii zonei „Dealul Romilor”
Descrierea proiectului	Proiectul propune amenajarea unei piețe agricole (mai întâi săptămânale, apoi permanente) în zona de revizitare. Locuri de vânzare vor fi propuse mai întâi locuitorilor zonei și ulterior altor antreprenori din oraș.
Cost estimativ	500 000 lei
Sursa de finanțare	Primăria mun. Soroca Finanțatori externi
Rezultate estimate	Intensificarea activității economice; diversificarea ofertei comerciale; ușurarea cumpărăturilor pentru femeile din zona de revitalizare (care de obicei fac cumpărăturile în centrul orașului).
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Piața agricolă amenajată; numărul de cumpărători (săptămânal/sezonier), numărul de vânzători.

Nr proiectului	**9**
Titlul proiectului	**Modernizarea Gimnaziului „Dumitru matcovschii”**
Scop și obiective	1A, 1B, 1C
Localizarea	Zona de Revitalizare, str. Vasile Stroiescu
Instituția responsabilă	Primăria Mun. Soroca; Gimnaziul „Dumitru Matcovschii”
Grupurile țintă	Locuitorii din zona de revitalizare; Locuitorii din partea de deal a orașului
Descrierea proiectului	Proiectul presupune îmbunătățirea infrastructurii educaționale, precum și creșterea accesului, calității și a atractivității sistemului educațional în ZR prin modernizarea și renovarea Gimnaziului ,,D. Matcovschii”. Dezvoltarea instituțională se va realiza printr-un complex de intervenții privind reparația capitală a clădirii, reabilitarea sistemului termic, modernizarea rețelelor electrice, reabilitarea sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare, renovarea blocurilor sanitare, renovarea sălii sportive, renovarea și dotarea blocului alimentar, extinderea sistemului de iluminat exterior, izolarea termică a pereților exteriori și altor măsuri de eficiență energetică. Totodată, proiectul prevede realizarea amenajăriilor exterioare care să cuprindă reabilitarea pavajului, modernizarea spațiilor sportive, crearea unui spațiu pentru activități de recreere, intervenții privind amenajarea spațiilor verzi etc. Proiectul presupune crearea în cadrul instituției de educație a unui Laborator de creativitate pentru elevi și profesori și dotarea acestuia cu table interactive, 41 tablete, software și alte soluții inteligente destinate educației SMART. Proiectul conține o componentă soft care prevede activități privind promovarea educației incluzive, dezvoltarea managementului instituției, perfecționarea profesională a personalului instituției, dezvoltarea ofertei educaționale, precum și dezvoltarea unor parteneriate și proiecte locale, naționale și internaționale care să asigure implicarea instituției în viața comunității locale.
Cost estimativ	10 000 000 lei
Sursa de finanțare	Surse externe Bugetul municipal – 10% Fonduri naționale – 20%
Rezultate estimate	Modernizarea Gimnaziului ,,Alexandru Ioan Cuza”.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Numărul intervențiilor pentru modernizarea instituției de învățământ general.

B. Proiecte complementare:

Nr proiectului	**1**
Titlul proiectului	**Crearea Centrului Național al Romilor**
Descrierea proiectului	Comunitatea locală a romilor dorește crearea unui Centru Național al Romilor care ar include un teatru al romilor, muzeu care va prezenta

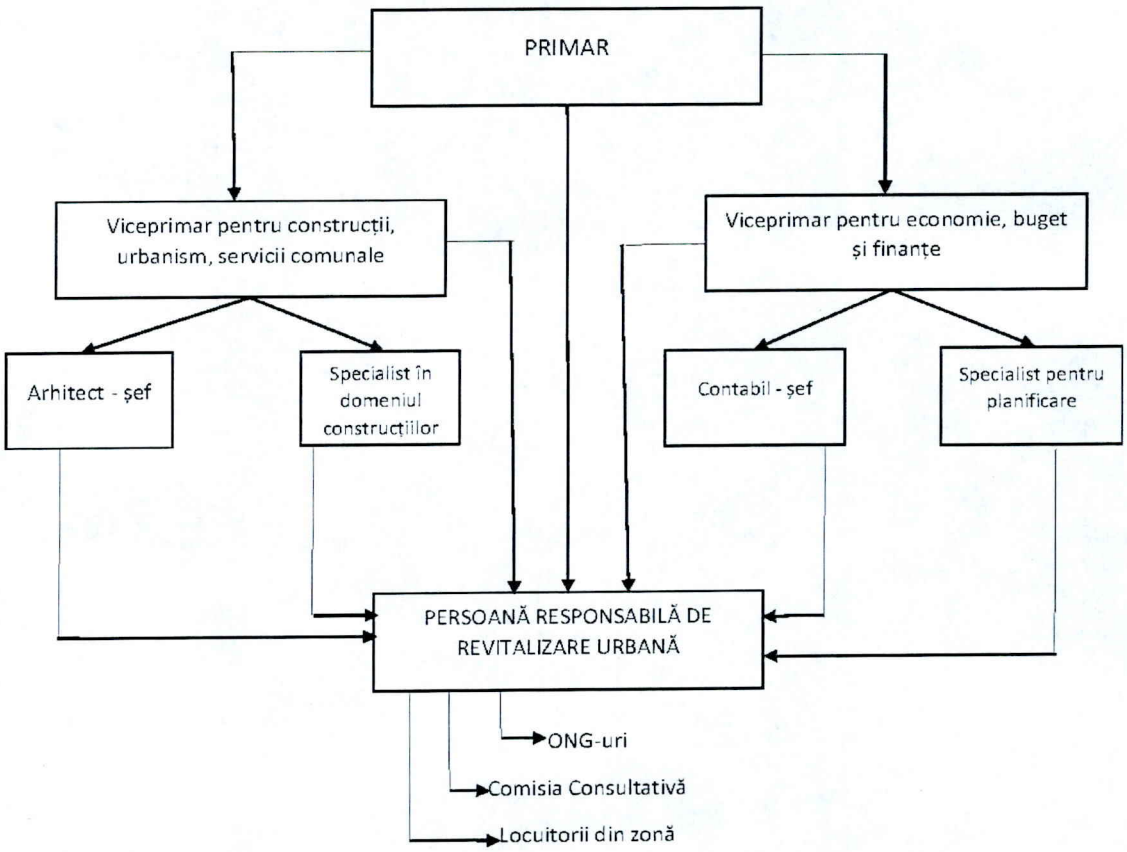
	tradițiile locale; un centru educațional (computer, meditații la discipline școlare, cursuri de pregătire profesională). Acest centru cu funcțiuni multiple va contribui la promovarea tradițiilor romilor, incluziunii sociale și dezvoltarea turismului. Proiectul prevede următoarele acțiuni: construcția centrului (sau amenajarea într-un imobil existent), dotarea cu echipament, angajarea și pregătirea personalului, elaborarea programului de activități.
Cost estimativ	6 mln lei.
Sursa de finanțare	Comunitatea locală a romilor; Primăria mun. Soroca; Finanțatori internaționali.

Nr proiectului	**2**
Titlul proiectului	**Renovarea blocurilor de locuit cu 2 și 5 etaje cu populație preponderent romă**
Descrierea proiectului	Proiectul vizează renovare blocurilor de locuit unde familiile rome nu dispun de surse pentru asigurarea unui trai decent. Astfel, proiectul prevede asigurarea cu electricitate, apă, canalizare, asigurare cu sursă încălzire sigură, izolarea termică a clădirilor. Acest proiect ar îmbunătăți condițiile de trai și ar spori atractivitatea zonei.
Cost estimativ	10 mln lei.
Sursa de finanțare	Comunitatea locală a romilor; Primăria mun. Soroca; Finanțatori internaționali.

VI. CADRUL FINANCIAR, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ

6.1. Managementul Programului de Revitalizare Urbană

Programul de Revitalizare Urbană a mun. Soroca va fi implementat de către echipa locală din cadrul Primăriei municipiului în parteneriat cu comunitatea locală, ONG-uri și instituțiile din zonă. Coordonatorul procesului este persoana responsabilă de Revitalizarea Urbană care va dirija procesul de implementare. Procesul include acțiuni de coordonare, comunicare, logistică, respectarea procedurilor legale atât în interiorul primăriei (direcții implicate), cât și din exteriorul primăriei (comunitate, parteneri), conform schemei de mai jos.

6.2. Cadrul financiar al Programului de Revitalizare 2019-2021

Pentru implementarea proiectelor propuse în cadrul PRU se estimează următoarele bugete:

Tab 7. Cadrul financiar al PRU

	Surse publice			**Surse private**	**Suma**
	Proprii (municipale)	**Naționale**	**Externe (finanțarea străină)**		
Proiecte de bază	1 200 000	17 850 000	12 850 000	400 000	**32 300 000**
Proiecte complementare (estimate)	1 000 000	5 000 000	9 000 000	1 000 000	**16 000 000**

suma	**2 200 000**	**22 850 000**	**21 850 000**	**1 400 000**	**48 300 000**

6.3. Monitorizarea și evaluarea Programului de Revitalizare Urbană

Monitorizarea și evaluarea sunt aspecte foarte importante ale procesului de revitalizare. Monitorizarea este utilizată pentru a evalua eficiența acțiunilor întreprinse și sensul întregului proces de revitalizare. Evaluarea este o evaluare ciclică a realizării obiectivelor asumate. Monitorizarea și evaluarea proceselor de revitalizare sunt folosite pentru:

- îmbunătățirea continuă a calității implementării programului;
- asigurarea alocării eficiente a fondurilor publice prin verificarea logicii și consecvenței programului și a raționalității obiectivelor;
- îmbunătățirea proiectelor care nu sunt implementate în mod corespunzător - nu dau rezultatele dorite,
- îmbunătățirea eficienței punerii în aplicare – sunt identificate erorile și decise modificările necesare în modul de gestionare a revitalizării.

Având în vedere faptul că, programele acum elaborate vor servi pe o perioadă de 3 ani și sunt considerate drept programe pilot în Republica Moldova, important este, mai ales, colectarea experiențelor cu privire la modul de a implementa proiecte de succes și dacă problemele, necesitățile și potențialul au fost corect identificate și abordate.

Monitorizarea în revitalizare se compune din două elemente:

1. Monitorizarea implementării programului de revitalizare, adică monitorizarea atingerii obiectivelor programului;
2. Monitorizarea progresului în implementarea proiectelor prevăzute în program pentru fiecare proiect separat.

Persoana responsabilă de PRU din cadrul Primăriei Soroca va monitoriza implementarea proiectelor. Împreună cu echipa de lucru din primărie vor evalua progresele și atingerea scopurilor propuse și vor publica rapoarte anuale.

Monitorizarea și evaluarea se va efectua, analizând obiectivele propuse.

Tabel 8. Obiective strategice și indicatori de monitorizare

Obiective specifice	**Indicatori de monitorizare**
Obiectivul 1 Sporirea nivelului de trai, a incluziunii sociale și oportunităților de dezvoltare a tuturor grupurilor sociale	- nr. persoanelor care au beneficiat de asistență oferită în cadrul proiectelor - nr. de proiecte educaționale - nr. de persoane implicate în proiecte sociale
Obiectivul 2 Îmbunătățirea calității spațiilor publice pentru stimularea interacțiunilor sociale, comunicării și agrementului	- nr. de spații amenajate - nr. de utilizatori ai spațiilor amenajate - nr. de stații de transport public amenajate
Obiectivul 3 Intensificarea activității economice prin valorificarea potențialului local	- nr. de persoane pregătite profesional - nr. de persoane consultate - nr. de afaceri locale deschise

Evaluarea programului de revitalizare și posibilele sale modificări

Obiectivul principal al evaluării PRU este de a avea un program viabil și cu impact. Astfel, se propune evaluarea la finele fiecărui an, cu publicarea raportului de activitate de către persoana responsabilă de proces.

Dacă pe parcursul implementării vor avea loc situații și provocări semnificative, atunci la solicitarea Primarului mun. Soroca, PRU va fi revizuit și adoptat din nou de către Consiliul Municipal.

La finalizarea acestui PRU vor fi întocmite o evaluare și un raport finale care vor conține rezultatele obținute și vor trasa direcții de viitor pentru a continua dezvoltarea zonei de revitalizare.

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL MUNICIPAL SOROCA
PRIMĂRIA

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ СОВЕТ СОРО
ПРИМЭРИЯ

DISPOZIȚIE nr. 02/1-7/120

din "25" mai 2018

Cu privire la desemnarea persoanei responsabile de promovarea şi realizarea politicii statului în domeniul Revitalizării Urbane.

În temeiul art. 29 (1) g), 32 (1) din Legea privind administrația publ locală nr. 436-XVI din 28.12.2006; Circularei Ministerului Agricultu Dezvoltării Regionale şi Mediului al Republicii Moldova nr. 267 din 21.05.20 DISPUN:

1. Se desemnează Dorina Lisnic, responsabil de exercitarea atribuțiilor implementare a subiectelor ce țin de domeniul Revitalizării Urbane la nivel teh de implementare (executarea politicilor).

2. Persoana desemnată:

- va oferi informații pentru cetățenii din localitate, cointeresați promovarea politicilor din domeniul revitalizării urbane;
- va mobiliza comunitatea, va organiza evenimente de consultare publi va stabili şi media parteneriate durabile între diferiți actori locali în procesul revitalizare urbană.

PRIMARUL MUNICIPIULUI VICTOR SĂU

Elaborat:
D. Lisnic